

СХВАЛЕНО

педагогічною радою

(протокол № 1 від 31.08 2022 р.)

Голова педагогічної ради

Світлана АЛЕКСАНДРЮК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Буденецької гімназії

ім. Г. Бостан

Світлана АЛЕКСАНДРЮК

31 серпня 2022р.

**Положення
про оцінювання
результатів навчання
здобувачів освіти
1-4 класів**

Буденецької гімназії
імені Григорія Бостан
Чудейської сільської ради

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
1-4 КЛАСІВ

Буденецької гімназії ім.Г.Бостан

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення розроблено відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту» щодо академічної свободи педагогічних працівників, Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.11.2020 № 1480 і Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 №813.

2. Відповідно до зазначених нормативних документів оцінювання визначаємо як процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання доцільно здійснювати з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці, формування у нього/неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Характерною ознакою оцінювання є рівноправна взаємодія учасників освітнього процесу, спрямована на формування суб'єктної позиції учня/учениці через активне залучення його/її до самооцінювання/взаємооцінювання і прийняття рішень щодо подальшої навчальної діяльності.

Відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

3. Основними **функціями** оцінювання є формувальна, діагностувальна,

мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Реалізацію формувальної функції оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України «Про освіту» результати навчання - це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

4. Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- **формувального оцінювання**, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- **підсумкового оцінювання**, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета вивчення/інтегрованого курсу використовують вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення

може ще називати і рівень результату навчання.

Оцінювальне судження це вербальна оцінка, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - рівнева оцінка.

Вербальну і рівневу оцінки можуть виражатися як усно, так і письмово. У 1-2 кл. у зошитах записується тільки оцінювальне судження, а у 3-4 кл. - рівень результату навчання зазначається поряд із оцінювальним судженням і позначається буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В)».

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражається вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах - вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою .

Оцінювання забезпечується на основі Критеріїв оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів Буденецькій гімназії імені Григорія Бостан, що розроблені з урахування таких показників:

- якість знаннєвого складника компетентностей (дієвість, гнучкість, міцність, повнота, глибина, узагальненість, системність; до того ж визначальними ознаками є дієвість і гнучкість знаннєвого складника, що виявляються у готовності учня/учениці застосовувати знання в навчальних ситуаціях);
- сформованість діяльнісного складника компетентностей за рівнями реалізації навчальної діяльності: рівень розпізнавання і копіювання зразків, репродуктивний, продуктивний, продуктивно-творчий рівні;
- прояв мотиваційно-ціннісного складника компетентностей, а саме умотивованості, пізнавального інтересу, відповідальності, ініціативності.

5. Не підлягають обов'язковому рівневому оцінюванню навчальні досягнення учнів 3-4 класів з освітніх галузей: технологічна, інформативна, мистецька, фізкультурна.

6. Учитель несе персональну відповідальність за своєчасне і об'єктивне оцінювання учнів.

7. Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватись під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці.

Учитель може обрати і погодити з батьками учнів форму зворотного зв'язку, проводити роз'яснювальну роботу з батьками щодо особливостей оцінювання результатів навчання учня та процесу їх досягнення, що сприятиме спрямуванню оцінювання на розвиток дитини, а не на навчання заради оцінки.

II. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і **триває постійно**. Формувальне оцінювання спрямовують на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем програмовим матеріалом та запобігання утруднень на подальших етапах навчання. Задля цього учителю треба здійснювати постійне спостереження за динамікою розвитку особистісних якостей учня/учениці, рівня сформованості у нього певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяти формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок учіння. За потреби коригувати навчальний поступ учня/учениці.

Оцінювальну діяльність, розпочинають із самооцінювання учнем/ученицею власної роботи (або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершують оцінюванням результату учителем.

Рекомендуємо дотримуватись **алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання**.

1.Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей. Учитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроку . Ціль має бути **вимірною**, щоб через оцінювання була можливість з'ясувати, на якому рівні вона досягнута.

2.Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання. Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить оцінювальну діяльність прозорою і зрозумілою та сприяє формуванню позитивного ставлення до неї. Критерії - це набір якісних характеристик результату навчання, які використовують для формулювання оцінювального судження щодо нього. Кількість критеріїв на урок обумовлюється віковими особливостями учнів: 1 клас-1-2 критерії, 2 клас- 2-3 критерії, 3 клас-3-4 критерії, 4 клас- 4-5-критеріїв.

3.Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання. Для організації самооцінювання і взаємооцінювання можна використовувати різноманітні інструменти зворотного зв'язку. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим та своєчасним, не протиставляючи дітей одне одному. Акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень дитини. Труднощі у навчанні обговорюються з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини.

Під час взаємооцінювання необхідно формувати уміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, ділитись досвідом щодо його покращення. Це сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариську та відчуття значущості кожного в колективі.

4.Створення умов для формування уміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності необхідно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності й визначення кроків подальшого навчання з метою покращення результатів.

5.Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням

результатів оцінювання. Корекція виконаної роботи буде одним із важливих елементів процесу поетапного формування навчальних дій. Вибір інструментів корекції здійснюють з урахуванням психологічних особливостей дитини та рівня опанування нею навчального матеріалу. Під час корекції надавати перевагу індивідуальній роботі.

Основними інструментами формувального оцінювання визначаємо:

- **Педагогічне спостереження** учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів. Результати педагогічно спостереження (зміни в поведінці учнів, емоційні реакції, вольові прояви, зниження чи підвищення результативності навчальної діяльності тощо) вчитель може фіксувати за бажанням у щоденнику спостережень. Форма щоденника, частота записів, система позначок обирається вчителем самостійно. Щоденник педагогічних спостережень є особистим робочим документом вчителя, що містить особисту інформацію про учнів, і не підлягає перевірці з боку адміністрації.

- **Самооцінювання та взаємооцінювання** результатів діяльності учнів.

- **Отримання зворотного зв'язку** щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу (рефлексія) .

- **Аналіз учнівських портфоліо**, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт. Портфоліо передбачають систематизацію робіт учнів. Вид і оформлення портфоліо учнів визначається вчителем разом із учнями. У портфоліо зберігаються усі роботи (малюнки, схеми, графіки, індивідуальні роботи, творчі роботи тощо), які за власним бажанням вклав учень/учениця.

- **Оцінювання** особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками.

- **Проведення діагностувальних робіт.**

Результати формувального оцінювання виражаємо **вербальною оцінкою учителя/учнів**, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. Основою формулювання оціночних суджень є Критерії оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів Буденецької гімназії імені Григорія Бостан. Учитель співвідносить результат виконаного завдання з описом характеристики результатів навчання, конкретизує його відповідно до змісту завдання, передбаченого для досягнення очікуваного результату, та озвучує/записує оцінювальне судження. В оцінювальному судженні розкривають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

З метою побудови освітнього процесу з урахуванням даних про навчальний поступ учнів кожна письмова робота учня/учениці обов'язково перевіряється. Про що вчитель зазначає позначкою «Перев.». До позначки вчитель може додати обрану з учнями позначку-оцінку або додає письмове/усне оцінювальне судження. Учитель разом з учнями може обрати позначення самооцінки учня, оцінки вчителя для фіксації перевірених робіт. Під час перевірки письмових робіт вчитель диференційовано (відповідно до

рівня готовності учня/учениці до самоперевірки, їх індивідуальних особливостей тощо) виправляє у роботах помилки. Спосіб перевірки має бути спрямований на усвідомлене сприйняття перевірених робіт і спрямовувати учнів на коригування досягнутих результатів. Під час перевірки письмових робіт учнів вчитель пропонує учням дотримуватися культури записів виконаних завдань. З метою формування навички письма, за потреби, подає зразок правильного написання цифри, букви, з'єднання букв у 1 класі у вільних рядках, у 2-4 класах – на полях сторінки зошита.

У межах формувального оцінювання за результатами певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року необхідно проводити **тематичні діагностувальні роботи**.

Метою діагностичної роботи є :

- визначення якісних й кількісних характеристик опанування теми чи її завершеної частини відповідно до очікуваних результатів навчання в освітній програмі;
- виявлення утруднень в навчальній діяльності учнів, коригування освітнього процесу та (за потреби) внесення коректив до календарно-тематичного планування;
- прогнозування результатів навчання на наступному етапі опанування матеріалу з урахуванням удосконалення методики навчання.

Змістовим наповненням тематичної діагностувальної роботи є система навчальних завдань, що передбачають різні рівні реалізації навчальної діяльності та за результатами виконання яких можна отримати об'єктивну інформацію про досягнення групи взаємопов'язаних очікуваних результатів навчання учня на певному етапі опанування програмовим матеріалом.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі визначається відповідно наказу МОН України від 13.07.2021 року №813) у 1-4 класах НУШ, з урахуванням вікових можливостей учнів виконати завдання протягом 1 навчальної години, а зміст завдань, види навчальної діяльності добирають з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконуються усно (переказ, власне висловлювання тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова навчання) система тематичних діагностувальних робіт може містити такі завдання:

Таблиця 1

Види діагностичних робіт з мовно-літературної галузі

УКРАЇНСЬКА МОВА

№	Вид роботи	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
		І с.	Пс.	І с.	Пс.	І с.	Пс.	І с.	Пс.
1	Діалог(усно/письмово)	-	-	-	-	1	-		-
2	Письмовий переказ	-		-	-	-	-	1	-
3	Усний твір								
4	Письмовий твір	-	-	-	-	-	-	-	1
5	Списування	-	-		1	1		1	
6	Диктант	-		-	-	1	1	1	
7	Робота з мовними одиницями	-	-	-	-	-	1	1	1
	ДПА								1

Таблиця 2

Види діагностичних робіт з мовно-літературної галузі ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ

	Вид роботи	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
		Іс.	Пс.	Іс.	Пс.	Іс.	Пс.	Іс.	Пс.
1	Аудіювання	-	1	1		1	1	1	1
2	Читання вголос	-	-	-	1	1	1	1	1
3	Читання мовчки	-		-	-	-	-	1	-
4	Читання напам'ять	-	1	-	2	2	3	3	3
5	Робота з літературним твором								
6	Усний переказ	-	1	-	2	-	1	-	-

Таблиця 3

Види діагностичних робіт з мовно-літературної галузі РУМУНСЬКА МОВА

Види діагностувальних робіт	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
	І с.	Пс.	І с.	Пс.	І с.	Пс.	І с.	Пс.
Діалог (усно/письмово)				1	1		1	
Письмовий переказ					1		1	
Усний твір				1	1		1	
Письмовий твір								1
Списування		1	1	1	1	1	1	1
Диктант (2-4кл.)								
Робота з мовними одиницями			2	2	1	2	1	2
ДПА								1

Таблиця 4

Види діагностичних робіт з мовно-літературної галузі

ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ РУМУНСЬКЕ

Види діагностувальних робіт	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
	I с.	Пс.	I с.	Пс.	I с.	Пс.	I с.	Пс.
Аудіювання			1	1	1	1	1	1
Читання вголос		1	1	1	1	1	1	1
Читання мовчки					1	1	1	1
Читання напам'ять віршованих творів			3	3	3	4	4	4
Читання напам'ять прозових творів						1		1
Робота з літ. твором/ медіа текстом				1		1		1
Усний переказ			1		1		1	

Таблиця 5

Види діагностичних робіт з мовно-літературної галузі Іноземна мова (французька)

Види діагностувальних робіт	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
	I с.	Пс.	I с.	Пс.	I с.	Пс.	I с.	Пс.
Аудіювання (1-4 кл.)		1	1	1	1	1	1	1
Читання(2-4кл.)			1	1	1	1	1	1
Говоріння (1-4 кл.)		1	1	1	1	1	1	1
Письмо (2-4 кл.)			1	1	1	1	1	1

Комбінації навчальних завдань у діагностувальних роботах учитель визначає самостійно з урахуванням дидактичної доцільності їх поєднання та часу, необхідного для виконання певного завдання. Протягом року запропоновані види навчальних завдань можуть повторюватись. Кількість разів уміщення одного і того ж виду завдань учитель визначає з урахуванням особливостей формування певного очікуваного результату навчання та стану досягнень учнів, але не менш, ніж зазначено у *Таблицях 1, 2, 3, 4, 5*.

З урахуванням дидактичної доцільності діагностувальна робота може бути представлена у тестовій формі й містити тестові завдання закритого і

відкритого типів.

Тематичні діагностувальні роботи з математики можуть бути:

- **комбіновані**, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису й порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання й запису математичних виразів / рівностей / нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо.

- **для перевірки одного з результатів навчання** (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо).

Одна з тематичних діагностувальних робіт протягом року може передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у такій роботі може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики (Таблиця 5).

Таблиця 5

Діагностувальні роботи з математики

Вид роботи	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
	Іс.	Пс.	Іс.	Пс.	Іс.	Пс.	Іс.	Пс.
Тематична діагностувальна робота	-	1	4	3	4	3	4	3
3 перевірки сформованості навичок усних обчислень	-	-	-	1	-	1	-	1
ДПА	-	-	-	-	-	-	-	1

З інтегрованого курсу «Я досліджую світ» тематичні діагностувальні роботи можуть містити тестові завдання закритого й відкритого типів, практичні роботи з мапами, приладами, моделями, а також графічні роботи, за допомогою яких перевіряється уміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Вид роботи	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
	Іс.	Пс.	Іс.	Пс.	Іс.	Пс.	Іс.	Пс.
Тематична діагностувальна робота			3	4	3	4	3	4

Також у 3–4 класах можуть бути **комплексні діагностувальні роботи** для кожного класу, зміст яких охоплює мовно-літературну, математичну і

природничу освітні галузі.

Діагностувальні роботи з технологічної, інформатичної, мистецької і фізкультурної освітніх галузей, а також із курсів за вибором зазвичай не проводять.

Кількість і періодичність діагностувальних робіт з предмета вивчення/інтегрованого курсу учитель може визначати самостійно під час складання календарно-тематичного плану, враховуючи навчальні можливості учнів класу, особливості предмета вивчення/інтегрованого курсу, блок обов'язкових результатів навчання, сформованість яких має бути зазначена у свідоцтві досягнень, та відповідні навчальні завдання для оцінювання, на які орієнтується методика навчання предмета, а також кількість навчальних годин, виділених на предмет в освітній програмі. Загальна кількість тематичних діагностичних робіт з різних предметів вивчення/інтегрованих курсів має бути дидактично обґрунтованою, їх місце має відповідати логічному завершенню мікротеми/теми, приблизно через кожні 10-20 навчальних годин опрацьованого матеріалу.

Відповідно до санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (розділ V) тематичні діагностичні роботи плануємо відповідно до розкладу уроків і передбачаємо не більше 1 тематичної діагностувальної роботи на навчальний день.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальне судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оцінювальне судження є результатом співвіднесення навчальних результатів учня із Критеріями оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів Буденецької гімназії імені Григорія Бостан. У 1-2 класах – це є вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівнева оцінка відповідно до кожного показника навчальної діяльності. Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання фіксуються у зошитах/аркушах для тематичних діагностувальних робіт і повідомляються учням та їхнім батькам на наступному уроці з того предмета вивчення, на якому виконували роботу.

Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він /вона не пише діагностувальну роботу.

Наступний після виконання тематичної діагностувальної роботи урок проводиться з метою встановлення зворотного зв'язку щодо якості учіння, зокрема виявлення прогресу здобувача освіти відносно себе самого, створення умов для усунення виявлених утруднень у досягненні очікуваних результатів навчання. Результати тематичних діагностичних робіт, з метою визначень досягнень та виявлень утруднень, планування форм і змісту диференційованої та індивідуальної роботи вчитель узагальнює **у зручний для себе спосіб**. Такі документи є робочими матеріалами вчителя, необхідними лише йому для організації освітнього процесу, тому певному оформленню, як і плани-конспекти уроків не підлягають.

ІІІ. ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Об'єктом **підсумкового оцінювання** є результати навчання учня/учениці за рік. **Основою для підсумкового оцінювання** результатів навчання за рік є результати виконання тематичних діагностувальних робіт, результати педагогічного спостереження вчителя, аналіз портфоліо дитини.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» здійснюється шляхом узагальнення даних формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей кожному учню/учениці виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання за 10-15 днів до завершення навчального року результати навчання учнів з предметів вивчення/інтегрованих курсів узагальнюються за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, які окреслені у свідоцтвах досягнень. Подані результати надаються дитині і її батькам. У разі висловлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити отриманий результат, учитель пропонує їм **індивідуалізовану діагностувальну роботу** з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити. Таку роботу учні виконують в межах індивідуальної роботи під час уроку. Якщо виконання поданої роботи засвідчує покращення результату навчання, то при виставленні підсумкової (річної) оцінки вчитель має це врахувати. Підсумкову(річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень.

При заповненні класного журналу необхідно дотримуватися зразка (додаток 1). У кожній колонці у 1-2 класах фіксується стан сформованості обов'язкових результатів навчання (сформовано - $\sqrt{}$; ще формується – нічого не записувати). У 3-4 класах використовуємо рівневу оцінку і записуємо першу букву назви рівня, якому відповідає результат навчання.

У частині журналу «Зведений облік навчальних досягнень учнів» записуємо лише рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу. Так само і в Особовій справі учня зазначається тільки рік навчання і рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою **моніторингу якості** освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводять **державну підсумкову атестацію** здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

У свідоцтві досягнень учня надається розгорнута характеристика результатів навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року. Свідоцтва досягнень учнів 1-4 класів Буденецької гімназії імені Григорія Бостан (додаток 2,3,4,5) доповнені відповідно з урахуванням особливостей освітньої програми під редакцією О. Я. Савченко і розроблені окремо для кожного класу. Усі примірники містять такі частини: «Характеристика навчальної діяльності», «Характеристика результатів навчання з окремих

освітніх галузей», «Рекомендації вчителя», «Побажання батьків».

У першій частині свідоцтва досягнень учня надають характеристику навчальної діяльності, яка підлягає лише вербальному оцінюванню з висновком. Якщо показник виявляється під час навчальної діяльності, то у графі позначається - \sqrt , якщо показник потребує спонукання/розвитку, то ніяких позначень у цій графі не робиться, що надає перспективу для виявлення даного показника на наступних етапах навчання.

У другій частині свідоцтва досягнень учня фіксується оцінка щодо сформованості того чи іншого результату навчання за освітніми галузями. У 1-2 класах стан сформованості позначається \sqrt , або позначень не робиться. У 3-4 класах рівень сформованості результату навчання позначається буквами В/Д/С/П.

У частині «Рекомендації вчителя» словесно конкретизується сформованість результатів навчання учня/учениці. У частині «Побажання батьків/ осіб, що їх замінюють» батьки/особи, що їх замінюють можуть записати власну думку щодо результатів навчання їхніх дітей, висловити побажання до дитини.

Свідоцтва досягнень підписуються вчителем, керівником закладу загальної середньої освіти. Оригінал документа зберігають батьки учня/учениці чи особи, що їх замінюють. Копію документа з відміткою «Згідно з оригіналом», що закріплено печаткою, зберігається в особовій справі учня.

Підставою для зарахування у 5 клас є свідоцтво досягнень учня, у якому результати навчання схарактеризовані вербальною або рівневою оцінкою.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

1.1 Оцінювання результатів навчання учнів 1-му класі Нової української школи

Оцінювання в 1 класі є формувальним: - без жодних абстрактних та караючих номерних оцінок, - таємним (тільки вчитель, школяр та його батьки мають знати про результати навчання), - навчальний прогрес дитини відображується у Свідоцтві досягнень, яке заповнюється за 51 показником. Свідоцтво досягнень містить два блоки: – особисті досягнення – заповнюється двічі протягом року. У жовтні – проміжне оцінювання та в травні – підсумкове оцінювання. – предметні компетенції – заповнюється лише в травні в межах підсумкового оцінювання.

Свідоцтво передбачає поле для розгорнутого коментаря вчителя, що може бути адресований батькам учня для глибшого розуміння розвитку дитини, а також поле де свої побажання можуть висловити батьки.

Метою оцінювання учня в першому класі є:

1. формування впевненості в собі, в своїх можливостях;
2. відзначення будь-якого успіху;

3. акцентування уваги на сильних сторонах, а не на помилках;
4. діагностування досягнення на кожному з етапів навчання;
5. адаптування освітнього процесу до здатностей дитини;
6. запобігання виробленню страху помилки;
7. виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню;
8. стимулювання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів.

Новий формат оцінювання передбачає обов'язкове залучення дитини та вироблення здатності до самоконтролю та самооцінювання. Для організації самоконтролю можна використовувати різноманітні листки самооцінювання, оформлені у цікавий для дітей спосіб.

Формувальне оцінювання дає можливість вчителю, відстежуючи рух дитини до навчальних цілей, здійснити корегування освітнього процесу на ранніх етапах, а учневі – усвідомити відповідальність за своє навчання.

Завершальне (підсумкове) оцінювання результатів навчання у 1 класі має місце лише в кінці навчального року і проводиться з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Форми і види перевірок для проведення завершального оцінювання учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Що оцінювати? Що врахувати ?

Характеристика особистих досягнень:

Учень виявляє інтерес до навчання; активно працює на уроці; ставить запитання про нове, незрозуміле; виявляє старанність у навчанні; працює зосереджено; виявляє самостійність у роботі; доброзичливо ставиться до оточуючих; співпрацює з іншими дітьми; вирішує конфлікти мирним шляхом; знаходить успішні шляхи вирішення проблем; дотримується правил поведінки під час уроку, гри, відпочинку; бере відповідальність за свої дії

На рівень особистих досягнень, наприклад темп навчання, можуть впливати особливості дитини, внаслідок чого вона може досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного циклу чи рівня.

Українська мова та румунська мова:

Учень уважно слухає і розуміє коротке висловлення; вступає в діалог на теми, які викликають зацікавлення; дотримується правил спілкування (привітання, прощання, подяка, прохання, запитання); зрозуміло висловлює власні потреби, відчуття, спостереження; знає всі літери абетки; виявляє інтерес до читання, любить читати; читає з відповідною інтонацією і розуміє зміст простих коротких текстів; відповідає на запитання, про що (про кого); висловлює власне ставлення до прочитаного; називає і розбірливо пише всі рукописні малі й великі літери алфавіту; списує слова і речення з друкованого і рукописного тексту; пише прості короткі висловлювання (переписує, пише з пам'яті, під диктування слова в яких написання збігається зі звучанням, речення з 3-4 слів)

Форми і види перевірок для проведення оцінювання учитель обирає

самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Французька мова:

Учень розпізнає знайомі слова у супроводі малюнків; розуміє просту особисту інформацію (ім'я, вік, місце проживання, країна походження), а також розуміє запитання на цю тему; продукує короткі фрази про себе, надаючи базову персональну інформацію (ім'я, адреса, родина); пише короткі фрази для надання базової інформації (ім'я, адреса, родина), в анкеті або записці, використовуючи словник; вживає найпростіші ввічливі форми вітання, прощання, подяки, прохання.

Форми і види перевірок для проведення оцінювання учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Математика:

Учень орієнтується у просторі, пояснює розташування предметів; додає і віднімає числа у межах 10; лічить об'єкти і записує числа у межах 10/100 ; записує і виконує дії з числами у межах 10/100; дії з числами у межах 10 мають виконуватись на рівні навички, дії з числами у межах 100 пропонуються для ознайомлення; порівнює числа у межах 10; розв'язує прості задачі; розрізняє геометричні форми предметів між собою; вимірює довжини об'єктів за допомогою лінійки, підручних засобів.

Форми і види перевірок для проведення оцінювання учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Я досліджую світ:

Учень розповідає про себе, свою сім'ю, місце проживання; дотримується правил поведінки в громадських місцях, на природі; дотримується правил безпеки під час різних видів діяльності; встановлює найпростіші взаємозв'язки в живій і неживій природі; проводить найпростіші спостереження і дослідження у навколишньому світі.

Рівень зацікавленості темами, що вивчаються, виявлення допитливості до навколишнього світу.

Технології:

Учень пропонує і втілює власні творчі ідеї; належним чином користується матеріалами та інструментами; планує дії та виготовляє власний виріб.

Мистецтво:

Учень висловлює своє ставлення до мистецьких творів; охоче бере участь у спільних співах; відтворює прості ритми; втілює власні ідеї в художні образи; створює художні образи різними засобами.

Фізична культура:

Учень виявляє інтерес до рухових видів діяльності, ігор; дотримується встановлених умов та правил гри.

1.2 Оцінювання результатів навчання учнів у 2-му класі Нової української школи

Оцінювання результатів навчання учнів у 2 класі здійснюється вербально.

Навчальні досягнення учнів других класів підлягають формувальному і підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом: - педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів; - аналізу учнівських портфоліо, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт; - самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів; - оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками; - застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу («Світлофор», «Мікрофон» тощо).

Результати педагогічних спостережень (зміни в поведінці учня, його емоційних реакціях, мотивації, вольових проявах, зниження чи підвищення результативності навчальної діяльності тощо), а також рівень засвоєння учнями матеріалу з кожного розділу відповідно до навчальної програми з предмету та навчальних цілей з кожного аспекту діяльності фіксуються у зошиті спостережень учителя (або індивідуальних картках навчального поступу учнів). Зошит спостережень учителя ведеться у довільній формі, є його особистим документом та не підлягає перевірці з боку адміністрації.

Систематизація робіт учнів як свідчення їхніх успіхів і досягнень проводиться за допомогою учнівських портфоліо. До портфоліо долучають малюнки, діагностичні та інші письмові роботи, їх результати, а також результати творчої та проектної діяльності учнів.

Результати формувального оцінювання відображаються в оцінних судженнях учителя/учнів/батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. Оцінні судження вчителя мають бути об'єктивними, конкретними, чіткими, лаконічними, доброзичливими, слугувати зразком для формулювання оцінних суджень учнями. В оцінному судженні зазначають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень. Неприпустимим є формулювання оцінних суджень, що принижують гідність дитини, прирівнювання оцінних суджень до певних рівнів навчальних досягнень, а також використання зовнішніх атрибутів (зірочки, квіточки, прапорці тощо) у разі їх співвіднесення з певними балами чи рівнями навчальних досягнень здобувачів освіти.

Підсумкове тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів у другому класі здійснюється протягом навчального року за результатами опанування ними теми, кількох тем, розділу програми тощо. Підсумкове завершальне оцінювання здійснюється в кінці навчального року з метою визначення освітніх завдань для подальшого навчання. Підсумкове тематичне оцінювання здійснюється вербально за результатами виконання діагностичних робіт, розроблених на основі компетентнісного підходу, які можуть бути усними чи письмовими у формі тестових завдань, комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Форми та засоби оцінювання, зміст завдань учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу. Обсяг діагностичних робіт визначають з

розрахунку прогнозованого часу на виконання окремих завдань учнями, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їх готовності до виконання того чи іншого завдання. У другому класі тривалість виконання діагностичної роботи не повинна перевищувати 35 хвилин (із 40 хвилин уроку 5 хвилин - інструктаж, 35 хвилин - виконання роботи). Проведення діагностичних робіт учитель передбачає у календарно-тематичному плані.

Рекомендовано проводити діагностичні роботи з мовно-літературної, математичної та природничої освітніх галузей. Письмові діагностичні роботи учні виконують у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах, бланках тощо. Результатом оцінювання діагностичної роботи є оцінне судження відповідно до шкали оцінювання у свідоцтві досягнень учнів. Факт проведення діагностичної роботи фіксується у Класному журналі на сторінках «Облік навчальних досягнень учнів». Також у класному журналі фіксуються позначки, що характеризують досягнення учня за результатами діагностичної роботи. Діагностичні роботи та їх результати є відображенням навчального поступу учнів та можуть зберігатися в учнівському портфоліо.

Документами, які свідчать про результати навчання учнів і підтверджують факт досягнення ними очікуваних результатів, є робочі зошити учнів, робочі аркуші з виконаними роботами, зошити для діагностичних робіт, учнівські портфоліо. Зошити для діагностичних робіт, учнівські портфоліо рекомендовано зберігати у школі.

Підсумкове завершальне оцінювання навчальних досягнень учнів 2-го класу передбачає узагальнення інформації про їхній навчальний поступ протягом навчального року, при цьому не передбачає проведення окремих діагностичних робіт. Результати підсумкового завершального оцінювання учитель визначає на основі власних педагогічних спостережень, результатів тематичного оцінювання, аналізу учнівських портфоліо та фіксує у Класному журналі і свідоцтвах досягнень.

У Класному журналі на сторінці «Зведений облік навчальних досягнень учнів» учитель записує рішення педагогічної ради про переведення учнів до наступного класу. У випадку, коли учні не досягли очікуваних результатів навчання, вони можуть продовжувати навчання за індивідуальним навчальним планом або бути залишеними на повторний курс навчання за письмовим зверненням батьків. При цьому у Класному журналі на сторінці «Зведений облік навчальних досягнень учнів» робиться запис з відповідним рішенням педагогічної ради.

У свідоцтві досягнень учитель фіксує розгорнуту інформацію про навчальний поступ учня/учениці у школі протягом навчального року з усіх предметів вивчення за показниками, які відповідають визначеним типовою освітньою програмою очікуваним результатам навчання, та надає рекомендації щодо подальшого навчання. Свідоцтво досягнень заповнюється вчителем один раз на рік. Документ підписують учитель і батьки.

Оригінал свідоцтва досягнень надається батькам, а його завірена копія зберігається в особовій справі учня в школі.

Інформація про формувальне та підсумкове оцінювання результатів

навчання учня є конфіденційною. Вона обговорюється лише під час індивідуальних зустрічей учителя з учнем та його батьками або консультацій з фахівцями, які беруть участь у розробленні індивідуальної траєкторії розвитку учня. Що оцінювати? Що врахувати?

Особистісні риси, цінності та наскрізні вміння:

Учень виявляє інтерес до навчання; активно працює на уроці; ставить запитання про нове, незрозуміле; висловлює свою думку і пояснює її; виявляє старанність у навчанні; працює зосереджено; виявляє самостійність у роботі; доброзичливо ставиться до інших; співпрацює з іншими дітьми; вирішує конфлікти мирним шляхом; знаходить успішні шляхи вирішення проблем; дотримується правил поведінки під час уроку, гри, відпочинку; бере відповідальність за свої дії; прогнозує наслідки власних дій; бере участь у житті класу; керує своїми емоціями, пояснює їх вплив на поведінку; висловлює свою думку і пояснює її; зазначає авторство власних робіт; виявляє повагу до авторства інших

На рівень особистих досягнень, наприклад темп навчання, можуть впливати особливості дитини, внаслідок чого вона може досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного циклу чи рівня.

Українська та румунська мова:

Учень уважно слухає і розуміє співрозмовника; веде діалог на теми, які викликають зацікавлення; дотримується правил спілкування: привітання, прощання, подяка, прохання, запитання; зрозуміло висловлює свої думки, потреби, відчуття, спостереження; знає всі літери алфавіту; читає вголос доступні тексти з відповідною інтонацією; розуміє фактичний зміст прочитаних простих коротких текстів; виявляє інтерес до читання, описує, про що (про кого) любить читати; висловлює власне ставлення до прочитаного; пояснює зміст прочитаного, побаченого, почутого; називає і розбірливо пише всі рукописні літери алфавіту; списує слова і речення з друкованого і рукописного тексту; пише під диктування слова (у яких написання збігається із звучанням) пише прості тексти про свої думки, враження, спостереження

У діагностичних роботах з української та румунської мови враховано усі види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо) та їх комбінації (аудіювання, читання вголос, читання напам'ять, переказ, робота з літературним твором/медіатекстом, списування, диктант, робота з мовними одиницями).

Іноземна мова (французька):

Учень розуміє короткі, прості запитання та твердження, які вимовляються повільно та чітко, за потреби повторюються, та супроводжуються візуальними опорами або жестами задля покращення розуміння; розуміє найпростіший інформаційний матеріал, що містить знайомі слова у супроводі малюнків, де є фотографії страв, або ілюстровані оповідання, де

використовується знайома лексика; ставить та відповідає на запитання про себе та щоденні справи, вживаючи короткі, формульні вирази та покладаючись на жести для підкріплення інформації; описує себе (наприклад, ім'я, вік, родина), вживаючи прості слова та формульні вирази, за можливості попередньої підготовки; встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання.

Математика:

Учень переміщує об'єкти в заданих напрямках (справа наліво, зліва направо, зверху вниз, знизу догори); лічить об'єкти, додає і віднімає числа в межах 100 з переходом через розряд; порівнює числа в межах 100 розв'язує прості і складені задачі; визначає час за годинником із точністю до 5 хвилин; обирає та представляє дані, що відображають повсякденні проблеми, на основі запропонованого опитувальника (2-3 запитання); вимірює величини за допомогою вимірювальних засобів; розрізняє геометричні площинні та об'ємні фігури за їх істотними ознаками; створює макети реальних та уявних об'єктів; розв'язує задачі на знаходження суми, різниці двох чисел, задачі на збільшення, зменшення числа на кілька одиниць, різницеve порівняння; виконує завдання на визначення геометричних форм предметів.

Я досліджую світ:

Учень виконує прості спостереження / досліди; описує об'єкти та явища живої і неживої природи та пояснює взаємозв'язки між ними; розповідає про себе, свою сім'ю, клас, громаду; дбайливо ставиться до навколишнього середовища; розрізняє здорові і шкідливі звички, дотримується здорового способу життя; дотримується правил безпеки під час різних видів діяльності

Рекомендовано проводити діагностичні роботи з природничої освітньої галузі. Діагностика навчальних досягнень з таких освітніх галузей як соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична може відбуватися у складі комплексних робіт із використанням компетентнісних завдань у межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Інформатика:

Учень класифікує об'єкти за схожими і відмінними властивостями; використовує готові та створює прості інформаційні продукти; використовує цифрові пристрої для пошуку інформації, творчості та співпраці

Проведення окремих діагностичних робіт з інформатичної освітньої галузі не передбачено.

Технології:

Учень пропонує і втілює власні творчі ідеї; належним чином користується матеріалами та інструментами; планує дії і виготовляє власний виріб.

Проведення окремих діагностичних робіт з технологічної освітньої галузі не передбачено.

Мистецтво:

Учень: охоче бере участь у спільних співах, танцях, творенні мистецьких композицій; висловлює своє ставлення до мистецьких творів; створює художні образи різними засобами

Фізична культура:

Учень: - бере участь у рухливих іграх; - співпрацює в команді з однокласниками; - демонструє гідну поведінку, якщо виграє чи програє.

Діагностичні роботи з мистецької та фізкультурної освітніх галузей, а також курсів за вибором не є обов'язковими у другому класі.

1.3 Оцінювання результатів навчання учнів 3 і 4 класів Нової української школи

Для учнів третіх та четвертих класів застосовується формувальне та підсумкове (тематичне, семестрове та річне оцінювання).

Важливу роль у формувальному та підсумковому оцінюванні відіграють критерії, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів з орієнтуванням на вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначених Державним стандартом початкової освіти до другого циклу навчання (3-4 класи), й очікуваних результатів, зазначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти (модельних навчальних програмах).

Об'єктами формувального оцінювання є як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів;
- аналізу портфоліо учнівських робіт, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;
- застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу.

У третьому та четвертому класах рекомендуємо дотримуватись алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання та використовувати інструментарій формувального оцінювання, запропонований у методичних рекомендаціях щодо орієнтовних вимог до

оцінювання навчальних досягнень учнів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2018 № 924).

Орієнтовні вимоги до педагогічного спостереження, учнівського портфоліо, само- та взаємооцінювання викладено у наказі Міністерства освіти і науки України від 27.08.2019 № 1154.

Результати формувального оцінювання відображаються в оцінних судженнях учителя/учнів/батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. Оцінні судження вчителя мають бути об'єктивними, конкретними, чіткими, лаконічними, доброзичливими, слугувати зразком для формулювання оцінних суджень учнями. В оцінному судженні відображають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

Підсумкове оцінювання (тематичне, семестрове і річне) у третіх та четвертих класах здійснюється за рівневою шкалою, а його результати позначаються словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)».

Орієнтовні вимоги до оцінювання результатів навчання учнів третіх-четвертих класів за вищезазначеними рівнями наведено в додатку до Методичних рекомендацій.

Підсумкове тематичне оцінювання здійснюється за результатами виконання діагностичних робіт, розроблених на основі компетентнісного підходу, які можуть бути усними чи письмовими, у формі тестових завдань, цифровій формі (зокрема тестування в електронному форматі), комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Завдання для діагностичних робіт розробляються з урахуванням обов'язкових результатів навчання та відповідних умінь, рівні сформованості яких визначено у додатку до цих Методичних рекомендацій. Форми і види оцінювання, зміст завдань учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Обсяг діагностичних робіт визначається із розрахунку прогнозованого часу на виконання окремих завдань учнями, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхньої готовності до виконання того чи іншого завдання. У третіх та четвертих класах тривалість виконання діагностичної роботи не повинна перевищувати 35 хвилин (із 40 хвилин уроку 5 хвилин – інструктаж, 35 хвилин – виконання роботи).

Періодичність проведення діагностичних робіт відображається у календарно-тематичному плані з урахуванням кількості тем у межах кожного предмета.

Письмові діагностичні роботи виконуються у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах, бланках тощо.

Оцінювання діагностичних робіт здійснюється у відповідності до критеріїв оцінювання результатів навчання, визначених у додатку до Методичних рекомендацій.

Під час проведення підсумкового (тематичного, семестрового та річного) оцінювання визначається рівень сформованості кожного загального навчального результату, визначеного Державним стандартом початкової освіти, у відповідності до логіки та послідовності його формування згідно з навчальною програмою.

Конкретизацією за рівнями реалізації навчальної діяльності окремі показники сформованості знаннєвого складника компетентності (конкретного уміння/навчальної дії/навчальних дій) є: для виконання навчальних дій на **продуктивно-творчому рівні** знаннєвому складнику компетентності мають бути притаманні такі ознаки якості: фактичне знання предмета, необхідне для виконання завдання, і знання способу дії, а також їх дієвість, гнучкість, міцність, повнота, глибина, узагальненість, системність; на **продуктивному рівні** – дієвість, повнота, міцність знань, з можливими випадками поодиноких помилок, які учень може виправити і пояснити самостійно або за орієнтиром; на **репродуктивному рівні** – дієвість знань, що проявляється лише з опорою на зразок, пам'ятку щодо способу дії, з випадками помилок, які учень виправляє з допомогою вчителя / іншого учня, але утруднюється пояснити; на **рівні розпізнавання** об'єкта вивчення, копіювання зразка – дієвість знань проявляється лише під безпосереднім керівництвом учителя. Результати проведення діагностичних робіт фіксуються у класному журналі.

У журнал та свідоцтво досягнень виставляється рівень за кожен результат навчання з навчальних предметів/інтегрованих курсів наприкінці навчального року.

У свідоцтві досягнень учитель фіксує розгорнуту інформацію про сформованість наскрізних умінь учнів та рівні результатів їх навчання. Наскрізнi уміння позначаються словами: «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «досягає результату за допомогою дорослих», «потребує значної уваги і допомоги». Рівень сформованості наскрізних умінь учнів визначає учитель на основі педагогічних спостережень та аналізу учнівського портфоліо.

Свідоцтво досягнень підписують учитель і батьки (особи, які їх замінюють). Оригінал свідоцтва досягнень надається батькам, а його завірена копія зберігається в особовій справі учня в закладі освіти.

V.ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з інтегрованого курсу

«Українська та Румунська мова та читання» (навчальних предметів мовно-літературної освітньої галузі)

Підсумкове оцінювання у третіх-четвертих класах з української мови та літератури, мови та літератури відповідних корінних народів і національних меншин здійснюється за результатами виконання діагностичних робіт, розроблених з урахуванням обов'язкових результатів навчання другого циклу Державного стандарту початкової освіти.

Тематичне оцінювання може бути усним чи письмовим у формі тестових завдань, цифровій формі (зокрема тестування в електронному форматі), комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Учитель самостійно визначає, що саме підлягає оцінюванню на певному етапі навчання і розробляє завдання для діагностичної роботи або використовує матеріали інших колег, матеріали з друкованих джерел чи інтернету. Кількість діагностичних робіт також визначається самим учителем, але обов'язково узгоджується з кількістю діагностичних робіт з інших предметів, аби уникнути емоційного перевантаження учнів.

Рекомендується передбачити тематичне оцінювання у формі комплексного тексту зі сталою структурою, завдання якого мають співвідноситися з певними результатами з усіх груп загальних результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти та відображених у свідоцтві досягнень для третього та четвертого класу відповідно. Йдеться про такі групи загальних результатів:

Учень взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення свого досвіду; висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови; досліджує індивідуальне мовлення для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

Комплексні тести бажано проводити 4 рази на рік: на 6-7 тижнях навчання, на 14-15 тижнях навчання, на 25-26 тижнях навчання, на 33-34 тижнях навчання. Використання комплексних тестів дозволяє об'єктивно відстежувати учнівський поступ і, при цьому, зменшити кількість діагностичних робіт, розглядаючи діагностичну роботу на 14-15 тижнях навчання одночасно і як роботу для тематичного оцінювання, і для семестрового оцінювання. Так само діагностична робота на 33-34 тижнях є роботою і для тематичного, і для річного оцінювання.

Комплексні тести виконуються на спеціальних бланках з друкованою основою, зберігаються ці бланки в учнівському портфоліо. Інші письмові діагностичні роботи учні виконують у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах, бланках тощо.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Іноземна мова»

Оцінювання у третіх-четвертих класах з іноземних мов здійснюється з урахуванням усіх видів мовленнєвої діяльності, однак особлива увага приділяється сприйманню мови на слух та усному мовленню. Будь-яка письмова діяльність має відбуватись на рівні слова/фрази, оскільки необхідні навички організації тексту ще не притаманні дітям цього віку та рівню мовної компетентності (відповідно до вимог Європейських рекомендацій з мовної освіти на рівні A1).

Діти молодшого шкільного віку краще справляються з простими чітко сформованими завданнями, що базуються на їх власному життєвому досвіді, зі зрозумілими інструкціями, а також такими, що не потребують тривалого обдумування чи навантаження пам'яті. Оцінювання в цілому повинно відбуватись у ситуації з низьким рівнем стресу, без страху бути покараним за помилку.

Варіативність тестових завдань має відповідати цілям оцінювання різних мовних компетентностей та вимогам на рівні A1.

Для досягнення високої ефективності оцінювання учнів третіх-четвертих класів на рівні A1 тести мають: враховувати когнітивний та соціальний розвиток учнів; відповідати освітнім цілям початкової школи та базуватись на навчальній програмі; розвивати використання мови за допомогою простих зрозумілих учням завдань; уникати оцінювання за кількістю зроблених помилок, але оцінювати за досягненнями і стараннями у виконанні того чи іншого завдання; враховувати вікові особливості учнів та привертати увагу дітей (наприклад, використовувати яскраві малюнки, цікаві описові завдання тощо); оцінювати об'єктивно і надавати зрозумілі рекомендації щодо покращення мовних компетентностей, що заохочують до подальшого опанування мови на вищих рівнях.

Для оцінювання сприймання мови необхідно звертати увагу на такі уміння учнів: розпізнавати імена та описи людей; розпізнавати імена і назви, перевіряти правопис слів; розпізнавати окремі слова, імена і розпізнавати детальну інформацію у прослуханому тексті; сприймати конкретну детальну інформацію у текстах широкої тематики; розпізнавати кольори, назви об'єктів та іншу конкретну інформацію.

Для оцінювання читання та письма необхідно звертати увагу на такі уміння учнів: співвідносити слова з їх значеннями; знати і використовувати функціональні фрази; читати і розуміти детальну інформацію і загальний

зміст тексту; читати з розумінням фактичну інформацію, знати лексичні і граматичні конструкції; розпізнавати окремі слова і вирази зі схожим змістом; писати короткі повідомлення та передавати зміст у письмовій формі.

Для оцінювання усного мовлення необхідно звертати увагу на такі уміння учнів: описувати картинку короткими фразами і реченнями; писувати події та об'єкти з опорою на картинку. Формат тесту має відображати часту зміну діяльності чи тестових завдань, передбачати короткі, «активні» завдання в ігровій формі, наприклад завдання з розфарбування об'єктів/предметів на картинці, співвіднесення картинки з ілюстрованим словом чи назвою предмета, обрання відповідної картинки з трьох запропонованих варіантів згідно з інструкцією тощо.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Математика»

Діагностичні роботи з математики проводяться наприкінці вивчення кожної теми. Перевагу варто надавати письмовій формі робіт, хоча з деяких тем може бути застосовано усну форму.

Зміст завдань для діагностичних робіт з математики має розроблятися з урахуванням компетентнісного підходу. Такі завдання спрямовані на перевірку володіння учнями: математичною грамотністю; уміння здійснювати системну математичну діяльність; уміння застосовувати математику у конкретних життєвих ситуаціях.

Завдання може мати вигляд кейса (практичної або текстової ситуації), комплексне розв'язання якого передбачатиме виконання конкретних математичних дій: обчислення усно чи письмово, розв'язання простих рівнянь, формулювання логічних висновків з математичних припущень, виконання простих математичних операцій у символній формі, складання маршрутів реальних чи віртуальних подорожей, зчитування математичної інформації з таблиць, діаграм, графіків, схем, аналіз даних тощо).

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Для оцінювання результатів навчання учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» проводяться комплексні діагностичні роботи наприкінці кожної теми, враховується сформованість елементарних умінь та навичок до спостереження, опису, дослідження, експерименту,

Найкращим форматом діагностичної роботи курсу «Я досліджую світ» є кейс (ситуація, текст), до якого пропонуються завдання, пов'язані з результатами з усіх освітніх галузей, що охоплює цей курс (обсяг інтегрованого курсу визначається освітньою програмою та відповідним навчальним планом).

Індикаторами оцінювання слугують конкретні результати навчання учнів, визначені відповідною навчальною програмою.

Діагностика навчальних досягнень з таких освітніх галузей як технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична може відбуватися у складі комплексних робіт із використанням компетентнісних завдань у межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Проведення окремих діагностичних робіт з цих освітніх галузей не передбачено. Оцінювання відбувається за кожним з умінь, які перевіряються у діагностичній роботі.. Бланки зберігаються в учнівському портфоліо та враховуються під час семестрового та річного оцінювання.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Інформатика»

При вивченні курсу інформатики передбачається виконання учнями різних видів практичних вправ та завдань. З метою реалізації практичної спрямованості курсу, комп'ютерна техніка має використовуватися на кожному уроці інформатики.

Деякі вміння передбачають отримання конкретного оцінюваного результату діяльності (створений інформаційний продукт, збережений файл, здійснений пошуковий запит, складений алгоритм, впорядкована послідовність тощо). Учитель також здійснює спостереження за процесом виконання цих робіт, діагностуючи рівень навчальних досягнень стосовно окремих результатів навчання (наприклад, вправність користування цифровими пристроями та програмами, дотримання правил роботи із ними). Деякі результати навчання потребують проведення опитування або діагностичної бесіди з учнями з метою з'ясування рівня володіння поняттями.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчальних предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Для оцінювання рівня досягнень учнів з предметів освітньої галузі «Мистецтво» не передбачено проведення діагностичних робіт. Індикаторами оцінювання слугують конкретні результати навчання та спостереження вчителя за формуванням загальної естетичної компетентності учнів.

Об'єктами оцінювання є: здатність учнів сприймати, аналізувати та інтерпретувати художньо-образний зміст творів мистецтва, висловлювати власне естетичне ставлення; уміння й навички з практичної художньої діяльності, досвід самостійної та колективної творчості; обізнаність у сфері мистецтв – знання та уявлення про мистецтво, його основні види та жанри, розуміння художньо-естетичних понять та усвідомлене користування відповідною термінологією, уявлення про творчість відомих вітчизняних і

зарубіжних митців; вдосконалення навичок самопрезентації та самовираження в процесі художньо-творчої діяльності.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Фізична культура»

Оцінювання результатів навчання учнів третіх-четвертих класів з предмета «Фізична культура» здійснюється з урахуванням виконання ними оздоровчих, освітніх, виховних завдань.

Результати діяльності школярів оцінюються в усіх організаційних формах фізичного виховання, що утворюють систему фізичного виховання в конкретній школі та підвищують рівень фізичної культури учнів. Характеристика результатів навчання з предмета «Фізична культура» подається в узагальненому вигляді за кожною групою загальних умінь, визначених Державним стандартом початкової освіти. Орієнтовні вимоги до оцінювання, конкретизуються вчителем фізичної культури з урахуванням вихідного рівня підготовленості учнів, їх фізичних можливостей та вікових особливостей, а також матеріально-технічного забезпечення школи.

1.4. Особливості перевірки письмових робіт у зошитах та орієнтовні зразки оцінювальних суджень

Усі письмові роботи навчального і діагностувального характеру рекомендовано перевіряються до наступного уроку. Після діагностувальної роботи рекомендується виконувати аналіз роботи та проводити роботу над помилками колективно під керівництвом учителя чи самостійно.

Кожен вид помилок як з мови, так і з математики потребує від учителя відповідного способу виправлення.

Особливості перевірки письмової роботи з української мови

- Графічно неправильно написану літеру або цифру вчитель підкреслює і на полях чи в окремому рядку, для практичного вправлення дає зразок правильного їх написання.
- Під час формування графічних навичок допускається виправлення форми літери чи цифри з метою вказування, де саме учень припускається помилки.
- Неправильність нахилу помічається похилою лінією поряд зі знаком, який дитина написала неправильно.

Граматичні та пунктуаційні помилки вчитель підкреслює і виправляє власноруч.

Стилістичні і лексичні - підкреслює хвилястою лінією.

На наступних уроках найтипівіші з них колективно обговорюються, внаслідок чого неправильно побудовані речення удосконалюються і записуються в зошит.

До виправлення помилок у **письмових роботах** учитель **може підходити диференційовано**:

- у зошитах учнів, які навчаються на достатньому і високому рівнях, **підкреслити слово** з помилкою,
- в інших учнів – **підкреслити помилку**.

Саме виправлення пропонується зробити учням під час виконання роботи над помилками.

- Виправляти записи повністю бажано в зошитах учнів, які неспроможні зробити це самостійно.

Такий підхід до перевірки учнівських зошитів потребує повторного їх перегляду.

Особливості перевірки письмової роботи з математики

- Помічену в обчисленнях помилку вчителю рекомендується тільки підкреслити, а учню - правильно обчислити й виправити її.
- У зошитах учнів, які самостійно не можуть виправити неправильний результат обчислення, учитель може закреслити його і зверху написати правильно. Виправляти неправильний результат по написаному не рекомендується.
- Якщо учень помилився під час розв'язування складеної задачі в доборі дії чи в обчисленнях у ній, можна запропонувати, щоб він правильно розв'язав усю задачу і заново записав її розв'язання.
- Якщо задача розв'язана правильно, але неправильно сформульовано пояснення чи відповідь, варто підкреслити цей текст і

запропонувати учневі правильно його сформулювати й записати заново.

Усі записи, зроблені вчителем в учнівському зошиті (виправлення помилок, підкреслення, зразки письма) виконуються чітко, каліграфічно й охайно.

Орієнтовні зразки суджень:

Позитивні судження

Супер	Неймовірно
Талановито	Фантастично
Дивовижно	Приголомшливо
Молодець	Ідеально виконано
Бездоганно	Краще не буває
Чудово	Неймовірно
Чудова робота	Оригінально
Чудова ідея	Так тримати
Прекрасно	Відмінний результат
Гарна робота	Бездоганна робота
Геніально	Відмінна робота
Гарна думка	У тебе все вийшло

Якщо дитина робить краще

Щодня тобі вдається усе краще	В тебе є прогрес
Ти сьогодні багато працювала/працював	Це дійсно щось неймовірне
Ти сьогодні гарно працюєш	Тепер ти зрозуміла/зрозумів цей матеріал
Тепер ти все зрозуміла/зрозумів	Це завдання вдалося найкраще
Старайся, ти можеш	Ти вдосконалюєшся
Тепер тебе ніщо не зупинить	Вже виходить добре
Цілком слушно	Це здорово
Отак правильно	Цього разу ти це зробила\зробив
Набагато краще	Ти перевершила\перевершив себе
Ти рухаєшся у правильному напрямку	Ти докладаєш багато зусиль – у тебе все вийде

Якщо є помилки

Уважно перевір це завдання	Уважніше, будь ласка
Відшукай помилку	Перечитай, спробуй знайти помилку
Тут сховалась помилка	Спробуй самостійно знайти помилку
Треба ще раз повторити цю тему	Не все вдалося, наступного разу буде краще
Треба потренуватися ще	Треба попрацювати додатково над такими завданнями
Спробуй ще раз розв'язати це завдання пппппп	Є над чим працювати, я тобі допоможу
Не поспішай	Потренуйся виконувати таке завдання
Зможеш самостійно знайти помилку?	Хід розв'язку правильний, спробуй знайти помилку

Оцінювання перевірних робіт здобувачів освіти Оцінювання усних робіт з мовно-літературної галузі

1.1 Усний твір та усний переказ (2 клас)

Перевірку усного монологічного мовлення рекомендується здійснювати у другому семестрі. Перевіряються вміння переказувати усно прочитаний/прослуханий твір з дотриманням послідовності змісту.

Матеріали та особливості проведення:

Матеріалом для **усного переказу** можуть бути:

- ✓ прочитаний або прослуханий твір

У 2 класі учні складають усний **твір-розповідь** про побачене, почуте, прочитане чи пережите у власному житті.

Перевіряються **ЗМІСТ** переказу/твору, а саме:

- ✓ вміння переказувати усно прочитаний/прослуханий твір з дотриманням послідовності змісту;
- ✓ вміння зрозуміло висловлювати свої думки, розповідати про події за спостереженнями на доступні теми, дотримуватися правил мовленнєвого етикету

Орієнтовні обсяги текстів для переказу

У тому разі, коли матеріал читається/слухається безпосередньо перед діагностувальною роботою, обсяг тексту орієнтовно визначається так:

- ✓ 2 клас – 40-50 слів

Орієнтовні обсяги творів

- ✓ 2 клас – близько 40 слів (4-5 речень)

Орієнтовна методика проведення переказу та твору

Вчителю варто орієнтуватися на підготовленість учнів класу та враховувати індивідуальні здібності.

- ✓ Учні слухають/читають твір
- ✓ Проводиться аналіз та складається колективний план
- ✓ Повторне слухання/читання тексту
- ✓ Переказ учнями

1.2 Усний твір та усний переказ (3-4 клас)

Перевірку усного монологічного мовлення рекомендується здійснювати у другому семестрі.

Матеріали та особливості проведення:

Матеріалом для **усного переказу** можуть бути:

- текст, що читається вчителем, або попередньо опрацьований текст;
- самостійно прочитаний матеріал з газети, журналу, епізод кінофільму чи телепередачі;
- розповідь іншої людини про певні події, народні звичаї тощо.

Усний твір складається за власними спостереженнями, життєвою ситуацією, картиною чи прочитаним твором.

Перевіряються **ЗМІСТ** переказу/твору, а саме:

- вміння переказувати усно прочитаний/прослуханий твір з дотриманням логіки викладу та з творчим доповненням;
- вміння будувати зв'язні висловлювання (розповідь, опис, есе, діалог) в усній формі, володіння монологічною та діалогічною формами мовлення, дотримання правил культури спілкування

У тому разі, коли матеріал читається безпосередньо перед діагностувальною роботою, обсяг тексту орієнтовно визначається так:

Орієнтовні обсяги текстів для переказу:

- 3 клас – 50-70 слів
- 4 клас – 70-100 слів

Орієнтовні обсяги творів:

- 3 клас – близько 60 слів (5-6 речень)
- 4 клас – 60-80 слів (6-7 речень)

Проведення

Текст переказу читається або прослуховується один раз, визначається тема та основна думка, за потреби – складається план і учні самостійно працюють над переказом. *(Враховуючи підготовленість учнів, план можна не складати)*

Орієнтовні критерії оцінювання

Рівень сформованості	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
П «початковий»	Учень/учениця будує або переказує на основі поданого плану менше половини змісту тексту. Його твір чи переказ характеризується непослідовністю, пропуском фрагментів, важливих для цілісного розуміння змісту, наявністю багатьох орфоепічних і мовленнєвих помилок
С «середній»	Учень/учениця зв'язно, але недостатньо повно, будує або відтворює фактичний зміст твору з опорою на поданий план. Почасти порушує послідовність викладу. Припускається мовних і мовленнєвих помилок
Д «достатній»	Учень/учениця загалом самостійно, зв'язно, логічно, послідовно переказує (з урахуванням виду переказу) чи будує зміст твору. Використовує у мовленні авторські засоби художньої виразності, почасти невдало замінюючи їх власними. Є поодинокі мовленнєві помилки
В «високий»	Учень/учениця створює повноцінне, яскраве, оригінальне за думкою зв'язне висловлювання (твір чи переказ тексту) з певною комунікативною метою; повно і вичерпно висвітлює тему; впевнено висловлює й аргументує своє ставлення до того, про що пише; вдало пов'язує предмет розмови з власним життєвим досвідом; робота відзначається багатством лексики, граматичною правильністю, стилістичною довершеністю

Аудіювання (слухання і розуміння прочитаного) 2 клас

У 2 класі під час аудіювання перевіряється рівень сформованості вміння аналізувати фактичний зміст сприйнятого на слух висловлювання, запитувати про незрозуміле.

Методика проведення

Матеріалом для контрольної перевірки сформованості аудіативних умінь є зв'язний текст (невелика за розміром казка або уривок, оповідання розповідного характеру)

Орієнтовні обсяги текстів для аудіювання та часу їх звучання

Клас	Кількість слів	Час звучання (у хвилинах)
2	120-160	1,5-2

Після прослуховування тексту в 2 класі пропонується 4 запитання з двома

варіантами відповідей на кожне, відповіді на які можуть бути словесні – “так”, “ні”, або з допомогою **карток із знаками +, –**.

Орієнтовні критерії стану сформованості	
Формується	Одна або жодної правильна відповіді або учень / учениця не приступав / не приступала до виконання завдання.
Формується	Більше неправильно виконаних завдань. Правильна відповідь на 2 запитання.
Сформовано	Правильні відповіді на 3 запитання.
Сформовано	Виконана вся робота у повному обсязі. Дані всі правильні відповіді.

1.3 Аудіювання (слухання і говоріння прочитаного) 3-4 клас

У 3-4 класах під час аудіювання перевіряється вміння визначати фактичний зміст, тему, основну думку та причиново-наслідкові зв'язки сприйнятого на слух висловлювання, а саме:

- *Сприйняття* тексту на слух
- *Установлення* причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами
- *Дослідження* виражальних засоби мови
- *Пояснення* причини переживань персонажів
- *Установлення* послідовності дій персонажів
- *Аналіз* емоційний стан персонажів, пояснює причини відповідних переживань персонажів

Методика проведення

Перевіряються уміння сприймати на слух незнайомий текст і розуміти його з одного прослуховування.

Матеріалом для контрольної перевірки сформованості аудіативних умінь є зв'язний текст (невелика за розміром казка або уривок, оповідання, сюжетний вірш).

Орієнтовні обсяги текстів для аудіювання та часу їх звучання

Клас	Кількість слів	Час звучання (у хвиликах)
3	180-240 (140-180)	2-2,5
4	260-300 (200-250)	2,5-3

Після прослуховування учні виконують **тестові завдання**:

- 3 клас – 6 запитань з трьома варіантами відповідей
- 4 клас – 6 запитань з чотирма варіантами відповідей

Питання повинні стосуватися фактичного змісту (*хто? що? де? коли? як?*) на встановлення причиново-наслідкових зв'язків, визначення основної думки та виявлення виразально-зображувальних засобів тексту (образних висловів).

Учні на окремих листочках виконують тестові завдання, де навпроти запитання ставлять цифру або буквене значення правильної відповіді.

Відповідь матиме такий вигляд: 1. 2 (де 1 – номер запитання, 2 або а) – номер обраної відповіді).

Орієнтовні критерії оцінювання рівня сформованості	
П	Одна або жодної правильна відповіді або учень / учениця не приступав / не приступала до виконання завдання.
С	Більше неправильно виконаних завдань. Правильні відповіді дані на 2-3 запитання, що стосуються фактичного змісту.
Д	Більше правильно виконаних завдань. Допущено 1-2 помилки у тестах.
В	Виконана вся робота у повному обсязі або допущена помилка у відповіді до одного запитання.

Діалог (2 клас)

У 2 класі – пропонується побудувати діалог з однокласником/однокласницею на задану тему, за життєвою ситуацією, картиною, прочитаним твором, переглянутою передачею тощо...

- ✓ Досліджуються вміння будувати діалоги на доступні теми, дотримуватися правил мовленнєвого етикету

Орієнтовний обсяг діалогу:

Усна форма	
2 клас	3-4 репліки на двох учасників розмови

Орієнтовні критерії сформованості

Стан сформованості	Орієнтовна характеристика критеріїв
Формується	Учень/учениця вступає в діалог з найпростішої за змістом теми, відповідає лише на окремі репліки співрозмовника/співрозмовниці, робить спроби формулювати запитання, підтримує діалог, відповідаючи на запитання співрозмовника лише «так» чи «ні». Не завжди живає слова ввічливості. Кількість реплік менша за 3-4.
Сформовано	Учень/учениця складає діалог за ситуацією, що містить певну проблему, швидко добирає і правильно використовує потрібні слова, будує змістовні репліки, дотримується правил культури спілкування, однак не висловлює свого ставлення до предмета обговорення, припускається незначних мовних помилок. Кількість реплік діалогу відповідає визначеному для кожного класу обсягу.

1.4 Діалог (3-4 клас)

У 3-4 класах – пропонується побудувати діалог з однокласником/однокласницею на задану тему, за життєвою ситуацією, картиною, прочитаним твором, переглянутою передачею тощо.

- Досліджуються вміння будувати зв'язні висловлювання (розповідь, опис, есе, **діалог**) в усній і писемній формах, володіти діалогічною формою мовлення, дотримуватися правил культури спілкування

Перевіряти можна усно та письмово.

Письмова перевірка передбачає запис діалогу без використання слів автора. Під час інструктажу перед записом діалогу, вчитель/вчителька нагадує учням, що кожен репліку записують з нового рядка, починаючи з тире. Оцінювання змісту письмового діалогу здійснюється за тими ж орієнтовними вимогами, що і оцінювання усного діалогу.

Грамотність письмового діалогу перевіряється, але не оцінюється.

Орієнтовні обсяги діалогів:

Усна форма	
3 клас	4-5 реплік одного учасника/учасниці розмови
4 клас	5-6 реплік одного учасника/учасниці розмови (з урахуванням вступних і прикінцевих етикетних формул).
Письмова перевірка	
3 клас	4 репліки одного учасника/учасниці розмови
4 клас	5 реплік одного учасника/учасниці розмови (з урахуванням вступних і прикінцевих етикетних формул).

Рівень сформованості	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
П «початковий»	Учень/учениця вступає в діалог з найпростішої за змістом теми, відповідає лише на окремі репліки співрозмовника/співрозмовниці, робить спроби формулювати запитання
С «середній»	Учень/учениця підтримує діалог за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, але іноді відхиляється від теми, не завжди вживає слова ввічливості, припускається мовних помилок. Кількість реплік діалогу менша за визначений для певного класу обсяг
Д «достатній»	Учень/учениця складає діалог за ситуацією, що містить певну проблему, швидко добирає і правильно використовує потрібні слова, будує змістовні репліки, дотримується правил культури спілкування, однак не висловлює свого ставлення до предмета обговорення, припускається незначних мовних помилок. Кількість реплік діалогу відповідає визначеному для кожного класу обсягу.
В «високий»	Учень/учениця ініціює і підтримує діалог з певної проблеми, впевнено висловлює й аргументує свою позицію, виявляючи повагу до думки співрозмовника/співрозмовниці, демонструє високу культуру спілкування. Кількість реплік діалогу відповідає визначеному для кожного класу обсягу

Оцінювання орфографічних і пунктуаційних умінь

Диктант (2 клас) та списування(1-2 клас)

Діагностування орфографічних і пунктуаційних умінь

У 1-2 класах перевіряється рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів. Формами її перевірки є **списування (1-2 клас)** та **диктант (2 клас)**.

Перевіряються уміння: писати розбірливо, перевіряти написане, виправляти помилки.

Орієнтовні обсяги текстів для діагностувальних робіт (списування, диктанти)

Клас	Кількість слів на кінець семестру	
	I семестр	II семестр
1 клас		20-30 слів
2 клас	30-40 слів	40-50 слів

Орієнтовні вимоги до дібраних текстів

Графічні навички письма, техніка, швидкість письма і культура оформлення письмових робіт перевіряються шляхом списування з друкованого тексту.

У тексті для списування та диктанту має бути 25 % пропущених орфограм від загальної кількості слів, у тому числі не більше 2 слів з переліку передбачених у програмі слів, значення, вимову і написання яких учні мають запам'ятати та не більше 1 слова, правопис якого не вивчали (його записують на дошці).

Перевірка

Оцінювання грамотності рекомендуємо здійснювати за такими вимогами:

- орфографічні і пунктуаційні помилки вважаються рівноцінними;
- помилка в одному й тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважається однією помилкою;
- помилки на одне правило, але в різних словах вважаються різними помилками;
- негрубими вважаються такі помилки:
 - повторення тієї самої букви в слові;
 - недописування букви в кінці слова (не за правилом);
 - двічі підряд написане те саме слово в реченні;
- орфографічні та пунктуаційні помилки на невивчені правила виправляються, але не враховуються (якщо відповідні слова не були виписані на дошку під час диктанту, а розділові знаки не диктувалися вчителем).

Дві негрубі прирівнюються до однієї грубої помилки

Критерії оцінювання диктанту (2 клас)

Стан сформованості	Орієнтовні критерії
Формується	✓ 11 і більше помилок
Формується	✓ 4-10 помилок
Сформовано	✓ 1-3 помилки
Сформовано	✓ 1-2 не грубі помилки

Орієнтовні критерії оцінювання списування

У **1 класі** береться до уваги: правильність написання літер та їх поєднання
 У 1 класі **не рекомендується** враховувати швидкість письма

Стан сформованості	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Формується	списаний текст нелегко прочитати, літери непропорційні, мають різний нахил, дзеркальне відображення, зустрічаються ламані елементи, друковані замість рукописних; поєднання букв переважно відсутнє або занадто розтягнуте чи стиснуте.
Сформовано	списаний текст легко читається; літери пропорційні, з однаковим нахилом, правильним поєднанням; зустрічається певна кількість незначних відхилень від норми у формі букв та їх поєднанні.

*Значними вважаються такі відхилення: зміна форм букв до невпізнанності; висота букв більша або менша від норми, різнобічний нахил букв, неправильні поєднання букв або їх відсутність

У **2 класі** рекомендується здійснювати перевірку форми, розміру, нахилу, поєднання літер та швидкості письма, а також **орфографічна та пунктуаційна грамотність**

(за критеріями перевірки диктанту)

Стан сформованості	Орієнтовна швидкість письма за хвилину	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Формується	Менше 16 знаків за хвилину	<ul style="list-style-type: none"> • списаний текст нелегко прочитати (літери непропорційні, мають різний нахил, дзеркальне відображення, зустрічаються ламані елементи, друковані замість рукописних); • поєднання букв переважно відсутнє або занадто розтягнуте чи стиснуте.
Сформовано	16-25 знаків за хвилину	<ul style="list-style-type: none"> • списаний текст легко читається; • літери пропорційні, з однаковим нахилом, правильним поєднанням; • зустрічається певна кількість незначних відхилень від норми у формі букв та їх поєднанні.

Диктант та списування

3-4 клас

У 3-4 класах перевіряється рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів. Формами її перевірки є **списування** та **диктант**.

Перевіряються уміння: правильно писати слова на вивчені орфографічні правила та словникові слова, написання яких діти запам'ятовували; правильно оформляти роботу, вживати розділові знаки відповідно до опрацьованих правил. Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

Орієнтовні обсяги текстів для діагностувальних робіт (списування, диктанти)

Клас	Кількість слів на кінець семестру	
	I семестр	II семестр
3	45-50	55-60
4	60-65	70-75

Орієнтовні вимоги до дібраних текстів

У тексті для списування та диктанту має бути 25 % пропущених орфограм від загальної кількості слів, у тому числі 2 слова з переліку передбачених у програмі слів, значення, вимову і написання яких учні мають запам'ятати

Перевірка

Оцінювання грамотності рекомендуємо здійснювати за такими вимогами:

- орфографічні і пунктуаційні помилки вважаються рівноцінними;
- помилка в одному й тому самому слові, яке повторюється в диктанті
- кілька разів, вважається однією помилкою;
- помилки на одне правило, але в різних словах вважаються різними помилками;
- негрубими вважаються такі помилки: повторення тієї самої букви в
- слові;
- недописування букви в кінці слова (не за правилом);
- двічі підряд написане те саме слово в реченні.
- орфографічні та пунктуаційні помилки на невивчені правила виправляються, але не враховуються (якщо відповідні слова не були виписані на дошку під час диктанту, а розділові знаки не диктувалися вчителем).

Дві негрубі прирівнюються до однієї грубої помилки

Орієнтовні критерії оцінювання диктанту

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«початковий» (П)	• 11 і більше помилок
«середній» (С)	• 4-10 помилок
«достатній» (Д)	• 1-3 помилки
«високий» (В)	• 1-2 негрубі помилки

Орієнтовні критерії оцінювання списування

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Орієнтовна швидкість письма за хвилину	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«початковий» (П)	3 клас - менше 20 зн./хв. 4 клас – менше 30 зн./хв	<ul style="list-style-type: none"> • списаний текст нелегко прочитати (літери непропорційні, мають різний нахил, дзеркальне відображення, друковані замість рукописних); • поєднання букв переважно відсутнє. • Швидкість списування менша за 20 зн/хв.
«середній» (С)	3 клас - 21-25 зн. /хв. 4 клас – 31-35 зн./хв.	<ul style="list-style-type: none"> • у формі букв зустрічаються ламані елементи; • поєднання букв занадто розтягнуті або стиснуті.
«достатній» (Д)	3 клас – 26-35 зн./хв. 4 клас – 36 – 45 зн./хв.	<ul style="list-style-type: none"> • списаний текст легко читається; • літери пропорційні, з однаковим нахилом, правильним поєднанням; • зустрічається певна кількість незначних відхилень від норми у формі букв та їх поєднанні.
«високий» (В)	3 клас – 26-35 зн./хв. 4 клас – 36 – 45 зн./хв.	<ul style="list-style-type: none"> • списаний текст легко читається, літери пропорційні, однаковий нахил, правильно поєднані; • дотримується всіх гігієнічних правил письма.

1. Робота з мовними одиницями

1.1 Робота з мовними одиницями (2 клас)

Перевірка здійснюється фронтально в письмовій формі із застосуванням тестових завдань та направлена на вміння визначати й аналізувати мовні одиниці та мовні явища, використовувати їх для удосконалення мовлення, зокрема:

- досліджувати звуко - буквенний склад слів;
- користуватися правилами переносу;
- користуватися алфавітом;
- досліджувати лексичне значення слова;
- спостерігати за словами, які служать для назв предметів, ознак, дій та чисел;
- досліджувати роль іменників, прикметників, дієслів, числівників та службових слів у мовленні;
- досліджувати та конструювати речення, тексти та удосконалювати їх

Методика проведення

У 2 класі перевірка здійснюється фронтально і письмово у тестовій формі з 5 завдань.

2 клас – 5 завдань
3 завдання закритого типу з трьома варіантами відповідей
2 відкритих завдання

Орієнтовні критерії сформованості

- ✓ Орієнтовно для вчителя: завдання закритого типу оцінюються в 2 бали, завдання відкритого типу в 3 бали
- ✓

Стан сформованості	Орієнтовні критерії сформованості
Формується	Робота виконана з великою кількістю помилок. Виконано 1 завдання закритого типу чи частково виконані завдання відкритого типу. <i>(в сумі до 4 балів)</i>
	Виконана половина роботи. Можуть бути виконане одне завдання закритого типу, а відкриті зроблені з помилками або не в повному обсязі. Частково виконане 1 завдання закритого типу та 1 завдання відкритого типу та ін.. <i>(в сумі до 6 балів)</i>

Сформовано	Більша частина роботи виконана. Може бути допущені 1-2 помилки чи виконане не в повному обсязі завдання закритого типу чи 1 помилка в завданнях відкритого типу; або 2 помилки в завданнях відкритого типу, решта завдань виконано в повному обсязі; завдання закритого типу виконано всі в повному обсязі, в завданнях відкритого типу допущені помилки або виконані не до кінця. <i>(в сумі до 9 балів)</i>
	Робота виконана в повному обсязі. Може бути допущена 1 помилка в завданнях відкритого типу або 2 помилки в завданнях закритого типу. <i>(в сумі 10-12 балів)</i>

1.2 Робота з мовними одиницями 3-4 клас

Оцінювання мовних знань та умінь відбувається у 3-4 класах після опрацювання певних тем. Невеликі за обсягом теми можна об'єднувати.

Перевіряються вміння:

- розпізнавати мовні одиниці;
- групувати, класифікувати мовні факти;

А також мовні й мовленнєві вміння, які стосуються:

- розуміння значення слова, сполучення слів, речення;
- наголошувати, добирати слова на певну тему;
- добирати споріднені слова, синоніми й антоніми;
- розпізнавати народні вислови та слова, вжиті в переносному значенні;
- змінювати форму слова в залежності від іншого; правильно вживати родові та відмінкові форми іменників, прикметників та особові форми дієслів;
- будувати (доповнювати, перетворювати) сполучення слів та різні за синтаксичною структурою речення.

Методика проведення

Перевірка здійснюється фронтально в письмовій формі із застосуванням тестових завдань двох типів.

Орієнтовно містяться такі завдання:

1) завдання закритого типу, які передбачають вибір одного із запропонованих варіантів відповідей;

2) відкриті завдання, що виконуються без опори на запропоновані варіанти відповідей (самостійне утворення форм слова, добір слів за певною ознакою, побудова речень тощо).

3 клас – орієнтовно 8 завдань	4 клас – орієнтовно 8 завдань
4 завдання закритого типу з трьома варіантами відповідей	4 завдання закритого типу з чотирма варіантами відповідей
4 відкритих завдання	4 відкритих завдання

Орієнтовні критерії сформованості

**Орієнтовно завдання закритого типу оцінюються в 1 бал, завдання відкритого типу в 2 бали*

Рівень	Орієнтовні критерії сформованості
П	Робота виконана з великою кількістю помилок. Виконано 1-3 завдання закритого типу чи частково виконані завдання відкритого типу. <i>(в сумі до 4 балів)</i>
С	Виконана половина роботи. Можуть бути виконані всі завдання лише закритого типу, а відкриті зроблені з помилками або не в повному обсязі. Виконано 2 завдання закритого типу та 1-2 завдання відкритого типу та ін.. <i>(в сумі до 6 балів)</i>
Д	Більша частина роботи виконана. Може бути допущені 3 помилки в завданнях закритого типу та 1 помилка в завданнях відкритого типу; або 2 помилки в завданнях відкритого типу, решта завдань виконано в повному обсязі; завдання закритого типу виконано всі в повному обсязі, в завданнях відкритого типу допущені помилки або виконані не до кінця. <i>(в сумі до 9 балів)</i>
В	Робота виконана в повному обсязі. Може бути допущена 1 помилка в завданнях відкритого типу або 2 помилки в завданнях закритого типу. <i>(в сумі 10-12 балів)</i>

Оцінювання читання

1.2 Читання напам'ять

Якість читання напам'ять визначається за такими критеріями:

- правильність, повнота відтворення учнем (ученицею) фактичного змісту тексту;
- виразність читання (доречність використання інтонаційних, мовленнєвих та позамовних засобів виразності);
- дотримання орфоепічних норм (літературна вимова голосних і приголосних звуків у різних позиціях, сполучень звуків у мовленнєвому потоці, а також наголошування слів та інтонсування речень, різних за метою висловлювання). У дітей з органічними порушеннями вимови цей критерій не враховується.

Вимоги до якості читання напам'ять є наскрізними для учнів 2-4 класів і носять рекомендаційний характер.

Перевірка читання напам'ять здійснюється індивідуально у процесі поточного контролю.

Вчитель може розосередити (проводити протягом 2-3 уроків) перевірку читання учнем (ученицею) напам'ять вірша чи прозового твору, які визначені

для обов'язкового вивчення. У класному журналі результати цього виду перевірки фіксуються на лівій сторінці класного журналу (без зазначення дати) окремою колонкою «вивчення напам'ять».

Перевірка вивчення напам'ять творів малих жанрів (скоромовок, прислів'їв, приказок) проводиться в процесі поточного оцінювання.

	3 клас		4 клас	
Віршовані твори	3	2	3	3
Прозові твори		1 уривок з казки (30-35 слів)	1 уривок з казки (35-40 слів)	1 уривок з оповідання (35-40 слів)

2. Читання вголос

2.1 Читання вголос (1-2 клас)

Перевірка розвитку навички читання вголос у 1 - 2 кл. здійснюється індивідуально. У 1 класі навичка сформованості перевіряється в кінці навчального року. У 2 класі кількість перевірок визначає вчитель самостійно.

Читання вголос – це чітке, плавне, безпомилкове, достатньо виразне читання цілими словами у відповідному темпі.

Перевіряється рівень сформованості вміння *читати вголос цілими словами, усвідомлено, правильно, виразно*.

- ✓ Показник **темпу** читання **не є обов'язковим** складником перевірки, а лише може служити орієнтиром для вчителя, який допоможе відстежити поступ учня.

Як проводиться перевірка?

Для читання учневі пропонують незнайомий доступний для розуміння учнями цієї категорії текст.

1. Здійснення перевірки читання вголос проводиться в спокійній і звичній для дитини обстановці.
2. Дитина повинна сидіти за партою на відстані півтора -два метри від перевіряючого.
3. Перші кілька пропозицій або три-чотири рядки тексту бажано читати без урахування часу. Це дасть можливість “вчитатися” в текст.
4. Вимоги до тексту:
 - відсутність незрозумілих, незнайомих слів;
 - шрифт, відповідний шрифту підручників для початкових класів.
5. При визначенні кількості прочитаних за хвилину слів, прийменники, частини слів, що переносяться з рядка на рядок, частини слова, написані через дефіс, що мають у складі більше трьох-чотирьох букв, вважаються за “окремі слова”. Наприклад, “тихо-смирно” потрібно вважати як два різних слова, а “жар-птиця” за одне, так як у першій частині цього слова тільки 3 літери.

Орієнтовні показники темпу читання вголос

- ✓ Показники темпу є орієнтиром сформованого темпу читання і не є засобом перевірки. Вчитель може лише відслідковувати поступ учня в розвитку темпу читання, але не враховувати його при визначенні рівня сформованості. Отримані результати можуть також слугувати вчителю матеріалом для вибудовування стратегії організації для подальшої роботи з учнем.

Орієнтовні показники темпу читання вголос *(не є засобом перевірки)*

Клас	I семестр	II семестр
1	Чітких показників немає. Орієнтовно від 25 слів і більше	
2	35-45 сл./хв	50-60 сл. /хв.

Стан сформованості	Орієнтовні критерії
2 клас	
Формується	Темп читання на 7-10 слів нижчий від нормативного числа I – менше 28 слів II – менше 43 слів
Формується	Темп читання на 3-6 слів нижчий від нормативного числа I – 29-34 слова II - 44 – 49 слів
Сформовано	Темп відповідає нормативному I - 35–45 слів II – 50–60 слів
Сформовано	Темп відповідає нормативному або перевищує його I – 45 та вище II – 60 та вище

Спосіб читання та правильність читання

Стан сформованості	Орієнтовні критерії
Формується	Учень (учениця) читає відривними складами, припускаючись багатьох помилок у закінченнях, наголошуванні слів, на пропуск, перестановку літер і складів, в інтонуванні речень; помилок мовного характеру.

Формується	Учень (учениця) читає плавно складами, припускаючись окремих помилок у закінченнях, наголошуванні слів; на пропуск, заміну, перестановку букв і складів; інтонування речень.
Сформовано	Учень (учениця) читає плавно словами, окремі (багатоскладові) слова — складами у темпі, що відповідає нормативному
Сформовано	Учень (учениця) читає плавно, правильно цілими словами.

Усвідомленість

Перевіряється за допомогою **3-4 запитань**, які ставить вчитель після того, як учень (учениця) дочитали текст до кінця.

Стан сформованості	Орієнтовні критерії
Формується	Учень частково розуміє значення окремих слів, словосполучень, речень у тексті.
Формується	Усвідомлює фактичний зміст твору лише з допомогою вчителя.
Сформовано	Усвідомлює фактичний зміст твору з незначною допомогою вчителя, основну думку — лише під його керівництвом.
Сформовано	Самостійно усвідомлює фактичний зміст твору, основну думку – з допомогою вчителя.

Виразність

Розвиток уміння читати виразно перевіряється лише після попередньої підготовки учнів.

Стан сформованості	Орієнтовні критерії
Формується	Читає не виразно, не розуміє та не використовує засоби виразності. Читання монотонне.
Формується	Читає не виразно, не розуміє та не використовує засоби виразності. Читання монотонне.

Сформовано	Під час читання починає користуватись інтонаційними засобами виразності (правильно робить паузи, регулює силу голосу і тон залежно від розділових знаків і змісту, інтонує кінець речення).
Сформовано	Під час читання виявляє уміння користуватись інтонаційними засобами виразності (правильно робить паузи, регулює силу голосу і тон залежно від розділових знаків і змісту, інтонує кінець речення).

2.2 Читання вголос (3-4 клас)

Перевірка розвитку навички читання вголос у 3-4 кл. здійснюється індивідуально. **Перевіряються всі якості навички читання вголос:**

- Правильність та усвідомленість
- Виразність

Показник темпу та способу читання не є обов'язковим показником перевірки, а лише може служити орієнтиром для вчителя, який допоможе відстежити поступ учня.

Як проводиться перевірка?

Для читання учневі пропонують незнайомий художній, науково-художній текст.

1. Здійснення перевірки читання вголос проводиться в спокійній і звичній для дитини обстановці.

2. Дитина повинна сидіти за партою на відстані півтора-два метри від перевіряючого.

3. Перші кілька пропозицій або три-чотири рядки тексту бажано читати без урахування часу. Це дасть можливість "вчитатися" в текст.

4. Вимоги до тексту:

- відсутність незрозумілих, незнайомих слів;
- доступне учням зміст;
- шрифт, відповідний шрифту підручників для початкових класів.

Орієнтовні показники темпу читання вголос

***Показники є орієнтовними і не є засобом перевірки. Вчитель може лише відслідковувати поступ учня в розвитку темпу читання, але не оцінювати його.**

Клас	I семестр	II семестр
3	65-70 сл/хв	75-80 сл/хв.
4	80-85 сл/хв	90-95 сл/хв.

Рівень сформованості	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
----------------------	---

П «початковий»	Орієнтовний темп читання на 7-10 слів нижчий від нормативного	
	3 клас I – 55 слів та менше II – 65 слів і менше	4 клас I – 70 слів та менше II – 80 слів і менше
С «середній»	Орієнтовний темп читання на 3-6 слів нижчий від нормативного	
	3 клас I – 56 – 59 слів II – 66 – 74 слова	4 клас I – 71–79 слів II – 81-89 слів
Д «достатній»	Читає у відповідному нормі темпі (орієнтовно)	
	3 клас I – 65 – 70 слів II – 75 – 80 слів	4 клас I – 80–85 слів II – 90–95 слів
В «високий»	Темп відповідає нормативному або вище норми (орієнтовно)	
	3 клас I – 70 і вище II – 80 і вище	4 клас I – 85 і вище II – 95 і вище

Спосіб читання та правильність читання

Орієнтовні критерії оцінювання та рівень сформованості	
П	Учень (учениця) читає відривними складами або складами, припускаючись численних помилок у закінченнях, наголошуванні слів, на пропуск, перестановку літер і складів, помилок мовного характеру. Не дотримується пауз між реченнями та смисловими групами слів.
С	Учень (учениця) читає складами, монотонно словами та плавними словами, але при цьому припускається помилок на заміну, перестановку складів, у наголошуванні слів, інтонуванні речень, порушує правила вимови.
Д	Учень (учениця) читає плавно, цілими словами. Припускається кількох орфоепічних, мовленнєвих помилок та помилок у наголошуванні слів.
В	Учень (учениця) читає правильно, цілими словами та смисловими групами речень.

Усвідомленість

Перевіряється за допомогою 3-4 запитань, які ставить вчитель після того, як учень (учениця) дочитали текст до кінця.

Орієнтовні критерії оцінювання та рівня сформованості	
П	Частково розуміє значення більшості слів, словосполучень у тексті. Усвідомлює зміст окремих речень тексту. Розуміє значення окремих фрагментів змісту твору. Недостатньо усвідомлює фактичний зміст твору, користуючись значною допомогою вчителя.
С	З незначною допомогою вчителя встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами.
Д	Самостійно чи не зовсім точно встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами.
В	Самостійно встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами. В окремих випадках неточно розуміє підтекст.

3. Читання мовчки

3.1 Читання мовчки (3-4 клас)

Рівень розвитку навички читання мовчки (технічної і смислової її сторін) у 3-4 класах рекомендують перевіряти, починаючи з 3 класу, II семестру. Кількість перевірок вчитель визначає самостійно. Враховуються такі характеристики цього виду читання:

- спосіб (наявність чи відсутність артикуляції – зовнішніх мовленнєвих рухів);
- розуміння змісту прочитаного;

Показник темпу та способу читання не є обов'язковим критерієм перевірки, а лише може служити орієнтиром для вчителя, який допоможе простежити поступ учня.

Методика проведення

Для кожного учня робиться заготовка тексту, з яким він буде працювати та 12 тестових запитань, за якими буде здійснено перевірку розуміння прочитаного.

Спочатку вчитель перевіряє **технічну сторону** читання.

1. Для цього пропонує учням взяти в руки олівці.
2. За вказівкою вчителя: «**Почали читати!**» – школярі заглиблюються в читання.

3. Через 2 хвилини вчитель говорить: «Зупинились!».
4. Кожний із учнів ставить олівцем **крапку над словом**, на якому він зупинився.
5. Далі учні дочитують (перечитують) текст і виконують запропоновані 12 тестових завдань з трьома варіантами відповідей.

Перевірка роботи

- У процесі перевірки вчитель встановлює **кількість прочитаних слів** кожним учнем (ученицею) за 2 (3) хвилини, яку ділить на 2 (3), і отримує кількість слів, прочитаних за 1 хвилину.
- **Спосіб читання** (наявність чи відсутність артикуляції – зовнішніх мовленнєвих рухів) вчитель може здійснювати на основі власних спостережень під час самотійного читання учнем на уроках, а не лише під час діагностувальної перевірки.

Розуміння прочитаного виявляється за допомогою завдань тестового характеру: школярам пропонують 12 запитань за текстом з **трьома варіантами відповідей на кожне**. Запитання охоплюють фактичний зміст твору, окремі особливості художньої мови, розуміння слів і висловів ужитих у прямому і переносному значеннях, визначення головної думки тексту. Увага! Перевірка розуміння прочитаного мовчки тексту повторного його перечитування **не передбачає**.

Орієнтовні показники темпу читання

(служать матеріалом для вчителя, щоб простежити поступ учня)

Примітка: перше (менше) число у кожному із зазначених показників визначає **обов'язковий рівень**, друге число вказує на бажаний (перспективний) результат розвитку читацького уміння. Тобто, перше число – це показник сформованості на достатньому та високому рівні навички читання мовчки.

***Показники є орієнтовними і не є засобом перевірки. Вчитель може лише відслідковувати поступ учня в розвитку темпу читання, але не оцінювати його.**

Початковий	
Орієнтовний кількісний показник	
3 клас	4 клас
I – 75 сл/хв і нижче	I – 90 сл/хв і нижче
II – 80 сл/хв і нижче	II – 100 сл/хв і нижче
Середній	
Орієнтовний кількісний показник	

3 клас I – 76-84 сл/хв II – 81 – 89 сл/хв	4 клас I – 91 – 99 сл/хв II – 101 – 109 сл/хв
Достатній рівень Орієнтовний кількісний показник	
3 клас I – 85-110 сл/хв II - 90 – 140 сл/хв	4 клас I – 100 – 150 сл/хв II – 110 – 170 сл/хв
Високий рівень Орієнтовний кількісний показник	
3 клас I –110 сл/хв і більше II - 140 сл/хв і більше	4 клас I –150 сл/хв і більше II –170 сл/хв і більше

Спосіб читання

П	Читає напівголосно або пошепки, помітні зовнішні мовленнєві рухи
С	Під час читання часто виникають зовнішні мовленнєві рухи.
Д	Читає «очима», відсутні зовнішні мовленнєві рухи
В	Читає «очима», відсутні зовнішні мовленнєві рухи

Розуміння прочитаного

Орієнтовні критерії оцінювання рівня сформованості	
П	Учень (учениця) дають правильні відповіді на 1-3 запитання, що стосуються окремих фрагментів змісту твору. Утруднюється пояснити, як пов'язані між собою події у тексті.
С	Характер відповідей учня (учениці) на запитання свідчать про неповне розуміння фактичного змісту твору. Учень (учениця) правильно відповідає на 4-6 запитань, пов'язаних з розумінням фактичного змісту твору.

Д	Учень (учениця) виявляє здатність самостійно усвідомлювати фактичний зміст твору, основний смисл – з незначною допомогою вчителя. Припускається окремих неточностей у відповідях на 7-9 запитань.
В	Учень (учениця) у повному обсязі поглиблено розуміє зміст та основний смисл різних за складністю окреслених навчальною програмою текстів; правильно відповідає на 10-12 запитань за змістом прочитаного

4. Читання напам'ять

4.1 Читання напам'ять (2 клас)

Якість читання напам'ять визначається за такими критеріями:

- правильність, повнота відтворення учнем (ученицею) фактичного змісту тексту.
- виразність читання (доречність використання інтонаційних, мовленнєвих та позамовних засобів виразності).
- дотримання орфоепічних норм (літературна вимова голосних і приголосних звуків у різних позиціях, сполучень звуків у мовленнєвому потоці, а також наголошування слів та інтонсування речень, різних за метою висловлювання). У дітей з органічними порушеннями вимови цей критерій не враховується.

Вимоги до якості читання напам'ять є наскрізними для учнів 2-4 класів і носять рекомендаційний характер.

Перевірка читання напам'ять здійснюється індивідуально у процесі поточного контролю.

Вчитель може роз зосередити (проводити протягом 2-3 уроків) перевірку читання учнем (ученицею) напам'ять вірша чи прозового твору, які визначені для обов'язкового вивчення. У класному журналі результати цього виду перевірки фіксуються на лівій сторінці класного журналу (без зазначення дати) окремою колонкою «вивчення напам'ять».

Перевірка вивчення напам'ять творів малих жанрів (скоромовок, прислів'їв, приказок) проводиться в процесі поточного оцінювання.

	2 клас	
Віршовані твори	3	2

Стан сформованості	Орієнтовні критерії оцінювання		
	Правильність, повнота відтворення фактичного змісту тексту	Виразність читання	Дотримання учнями орфоепічних норм
Формується	Учень (учениця) відтворює окремі фрагменти або менше половини тексту, в окремих випадках порушує послідовність викладу, допускає 4 і більше помилок на перестановку, заміну слів.	Монотонне, невиразне читання, наявні паузи. Учень (учениця) не вміє інтонувати речення.	Допускає 6 і більше помилок у вимові та наголошуванні слів.
Формується	Учень (учениця) відтворює текст в основному правильно. Однак допускає помилки у відтворенні фактичного змісту, допускає до 2 помилок на пропуск строф, перестановку чи заміну слів.	Учень (учениця) відтворює текст з паузами; окремі слова вимовляє з нечіткою дикцією; намагається користуватися прийомами інтонування, однак у виборі інтонаційних засобів виразності потребує допомоги вчителя.	Допускає до 3-5 помилок у вимові й наголошуванні окремих слів, звуків.

Сформовано	Учень (учениця) відтворює текст правильно, але в окремих випадках допускає паузи, перестановку чи заміну слів, які виправляє з незначною допомогою вчителя.	Учень (учениця) відтворює текст загалом виразно, з чіткою дикцією; інтонування речень в цілому правильне; читання емоційно забарвлене. Учень (учениця) користується мовленнєвими засобами виразності, але припускається неточностей щодо регулювання темпу відтворення і сили голосу.	Допускає 1-3 помилки у вимові чи наголошуванні окремих слів, звуків.
Сформовано	Учень (учениця) повно і правильно відтворює фактичний зміст тексту твору.	Учень (учениця) вдало вибирає і користується мовленнєвими та позамовними засобами виразності відповідно до жанрової специфіки твору; має гарну дикцію; інтонація (логічний наголос, паузи, мелодика), емоційне забарвлення виразні; вміє передати авторський задум.	Є поодинокі вимовні помилки, які учень самостійно виправляє.

4.2 Читання напам'ять 3-4 клас

Якість читання напам'ять визначається за такими критеріями:

- правильність, повнота відтворення учнем (ученицею) фактичного змісту тексту;
- виразність читання (доречність використання інтонаційних, мовленнєвих та позамовних засобів виразності);
- дотримання орфоепічних норм (літературна вимова голосних і приголосних звуків у різних позиціях, сполучень звуків у мовленнєвому потоці, а також наголошування слів та інтонування речень, різних за метою висловлювання). У дітей з органічними порушеннями вимови цей критерій не враховується.

Вимоги до якості читання напам'ять є наскрізними для учнів 2-4 класів і носять рекомендаційний характер.

Перевірка читання напам'ять здійснюється індивідуально у процесі поточного контролю.

Вчитель може розосередити (проводити протягом 2-3 уроків) перевірку читання учнем (ученицею) напам'ять вірша чи прозового твору, які визначені для обов'язкового вивчення. У класному журналі результати цього виду перевірки фіксуються на лівій сторінці класного журналу (без зазначення дати) окремою колонкою «вивчення напам'ять».

Перевірка вивчення напам'ять творів малих жанрів (скоромовок, прислів'їв, приказок) проводиться в процесі поточного оцінювання.

	3 клас		4 клас	
Віршовані твори	3	2	3	3
Прозові твори		1 уривок з казки (30-35 слів)	1 уривок з казки (35-40 слів)	1 уривок з оповідання (35-40 слів)

Оцінювання читання напам'ять здійснюється за такими критеріями:

Рівень	Критерії оцінювання		
	Правильність, повнота відтворення фактичного змісту тексту	Виразність читання	Дотримання учнями орфоепічних норм
Початковий	Учень (учениця) відтворює окремі фрагменти або менше половини тексту, в окремих випадках порушує послідовність викладу, допускає 4 і більше помилок на перестановку, заміну слів.	Монотонне, невиразне читання, наявні паузи. Учень (учениця) не вміє інтонувати речення.	Допускає 6 і більше помилок у вимові та наголошуванні слів.

Середній	Учень (учениця) відтворює текст в основному правильно. Однак допускає помилки у відтворенні фактичного змісту, допускає до 2 помилок на пропуск строф, перестановку чи заміну слів.	Учень (учениця) відтворює текст з паузами; окремі слова вимовляє з нечіткою дикцією; намагається користуватися прийомами інтонування, однак у виборі інтонаційних засобів виразності потребує допомоги вчителя.	Допускає до 3-5 помилок у вимові й наголошуванні окремих слів, звуків.
Достатній	Учень (учениця) відтворює текст правильно, але в окремих випадках допускає паузи, перестановку чи заміну слів, які виправляє з незначною допомогою вчителя.	Учень (учениця) відтворює текст загалом виразно, з чіткою дикцією; інтонування речень в цілому правильне; читання емоційно забарвлене. Учень (учениця) користується мовленнєвими засобами виразності, але припускається неточностей щодо регулювання темпу відтворення і сили голосу.	Допускає 1-3 помилки у вимові чи наголошуванні окремих слів, звуків.
Високий	Учень (учениця) повно і правильно відтворює фактичний зміст тексту твору.	Учень (учениця) вдало вибирає і користується мовленнєвими та позамовними засобами виразності відповідно до жанрової специфіки твору; має гарну дикцію; інтонація (логічний наголос, паузи, мелодика), емоційне забарвлення виразні; вміє передати авторський задум.	Є поодинокі вимовні помилки, які учень самостійно виправляє.

Робота з літературним твором чи медіа файлом (1-2 клас)

Під час роботи над літературним твором чи медіа текстом відстежується формування таких критеріїв як:

- **Визначення фактичного змісту, теми, встановлення причиново-наслідкових зв'язків прочитаного тексту**
- **Аналіз прочитаного тексту, висловлення та обґрунтування власного ставлення щодо прочитаного, формулювання висновків**

Матеріал для роботи

Незнайомий текст 200 – 250 слів

- Письмова перевірка досвіду читацької діяльності у 2 класі передбачає первинне ознайомлення учнів із текстом під час читання його вголос учителем. При цьому другокласники мають стежити за читанням по тексту.
- Після первинного ознайомлення з текстом, під час його опрацювання учні виконують письмові завдання на перевірку сформованості вмінь визначати основну думку твору, його тему, розрізняти жанри, встановлювати послідовність подій у творі, характеризувати вчинки дійових осіб, пояснювати зображувальні можливості художнього слова тощо.

Для перевірки пропонувати завдання наступних типів:

- 1) завдання, які передбачають вибір однієї правильної відповіді із трьох (чотирьох) запропонованих варіантів;
 - 2) завдання з короткою письмовою відповіддю, завдання на встановлення відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності;
- У 2 класі письмова частина роботи передбачає:

- **3 завдання** закритого типу на вибір однієї правильної відповіді з трьох варіантів;
- **1 завдання** з короткою письмовою відповіддю або завдання на встановлення відповідностей;

Робота з літературним твором чи медіафайлом (3-4 клас)

Під час роботи над літературним твором чи медіафайлом відстежуються формування таких критеріїв як:

- Визначення фактичного змісту, теми, встановлення причиново-наслідкових зв'язків прочитаного тексту
- Аналіз прочитаного тексту, висловлення та обґрунтування власного ставлення щодо прочитаного, формулювання висновків

Матеріал для роботи

Рекомендуємо таку роботу проводити на основі незнайомого тексту, завдань різного рівня складності. Для перевірки пропонувати завдання трьох типів:

- 1) завдання, які передбачають вибір однієї правильної відповіді із трьох (чотирьох) запропонованих варіантів;
- 2) завдання з короткою письмовою відповіддю, завдання на встановлення відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності;
- 3) завдання, які потребують розгорнутої відповіді.

Проведення

Учні 3-4 класів читають текст самостійно мовчки або пошепки.

3 клас - орієнтовно **300–350 слів**

4 клас – орієнтовно **350–420 слів**

Після первинного ознайомлення з текстом, під час його опрацювання учні виконують письмові завдання на перевірку сформованості вмінь визначати основну думку твору, його тему, розрізняти жанри, встановлювати послідовність подій у творі, характеризувати вчинки дійових осіб, пояснювати зображувальні можливості художнього слова тощо.

У 3-4 письмова частина роботи орієнтовно **МОЖЕ** містити наступні **8 завдань**:

- **4 завдання** на вибір однієї **правильної відповіді з трьох** на виявлення обізнаності з колом дитячого читання та практичного застосування літературознавчих понять (*Наприклад, обрати жанр твору, назвати автора твору, обрати розділ, в якому можна помістити цей твір і т.п.*)
- **1 завдання** на вибір одного варіанту відповіді з запропонованих трьох на вміння працювати з літературним твором (**змістом**), дитячою книжкою чи довідковою літературою (*Наприклад, яка основна ідея твору, пояснити значення фразеологізму, головний герой твору і т.п.*)
- **1 завдання** на встановлення відповідності (*Встанови послідовність подій, віднови план і т.п.*)
- **1 завдання** з короткою відповіддю (*Наприклад, продовж речення, встав пропущені слова*)
- **1 завдання творчого характеру** (*Напиши пораду головному герою і т.п.*)

У 3-4 письмова частина роботи орієнтовно **МОЖЕ** містити наступні

- 10 завдань (5 завдань першого типу, 4 – другого і 1 – третього типу).
- 12 завдань (6 завдань першого типу, 5 – другого і 1- третього типу)

5.Оцінювання усних робіт з математичної галузі
Критерії оцінювання письмових робіт учня/учениці 1 – 2 класів
МАТЕМАТИКА

Оцінювання об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
---	---

Сформовано V/ Формується	<ul style="list-style-type: none"> • робота виконувалась, але допущено 12 і більше грубих помилок; • правильно виконано менше 1/3 роботи або в роботі допущено 10-11 грубих помилок; • правильно виконано 1/3 роботи або в роботі допущено 8-9 грубих помилок
Сформовано V/ Формується	<ul style="list-style-type: none"> • правильно виконано 2/5 роботи або в роботі допущено 6-7 грубих помилок; • правильно виконано половину роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 5 грубих помилок; • правильно виконано 3/5 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 4 грубі помилки
Сформовано V/ Формується	<ul style="list-style-type: none"> • правильно виконано 2/3 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 3 грубі помилки; • правильно виконано 3/4 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 2 грубі помилки; • робота виконана в повному обсязі, але допущено 1 грубу й 1 негрубу помилку
Сформовано V/ Формується	<ul style="list-style-type: none"> • робота виконана правильно в повному обсязі або допущено 1 негрубу помилку; • робота виконана правильно в повному обсязі, в тому числі завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності.

Під час перевірки письмових робіт розрізняють грубі й негрубі помилки. Дві негрубі помилки прирівнюються до однієї грубої.

До грубих помилок належать:

неправильне обчислення у завданні, мета якого – перевірка обчислювальних умінь і навичок;

неправильне розв'язання задачі (пропуск дії, неправильний добір дії, зайва дія);

незнання або неправильне застосування властивостей, правил, алгоритмів, залежностей;

невідповідність виконаних вимірювань та геометричних побудов умові завдання.

Негрубими помилками є:

неправильно виконане обчислення у випадку, коли метою завдання не передбачена перевірка обчислювальних умінь і навичок;

відсутність пояснювального тексту, відповіді завдання, назви величин або невідповідність їх виконаним діям та отриманим результатам;
 не доведена до логічного кінця робота з перетворення іменованих чисел з одних одиниць вимірювання в інші;
 неправильне за стилістикою формулювання запитання чи відповіді задачі;
 неправильне списування даних завдання за умови правильного його виконання;
 помилки у записах математичних термінів, символів, позначеннях геометричних фігур.

Під час виконання письмових робіт учень/учениця повинні дотримуватись культури записів виконаних завдань. Якщо учень (учениця) самостійно знаходить і охайно виправляє допущену помилку, то це не вважається недоліком роботи.

Критерії оцінювання письмових робіт учня/учениці 3-4 кл.

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«початковий» (П)	<ul style="list-style-type: none"> робота виконувалась, але допущено 12 і більше грубих помилок; правильно виконано менше 1/3 роботи або в роботі допущено 10-11 грубих помилок; правильно виконано 1/3 роботи або в роботі допущено 8-9 грубих помилок
«середній» (С)	<ul style="list-style-type: none"> правильно виконано 2/5 роботи або в роботі допущено 6-7 грубих помилок; правильно виконано половину роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 5 грубих помилок; правильно виконано 3/5 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 4 грубі помилки
«достатній» (Д)	<ul style="list-style-type: none"> правильно виконано 2/3 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 3 грубі помилки; правильно виконано 3/4 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 2 грубі помилки; робота виконана в повному обсязі, але допущено 1 грубу й 1 негрубу помилку

«високий» (В)	<ul style="list-style-type: none"> робота виконана правильно в повному обсязі або допущено 1 негрубу помилку; робота виконана правильно в повному обсязі, в тому числі завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності.
----------------------	---

Під час перевірки письмових робіт розрізняють грубі й негрубі помилки. Дві негрубі помилки прирівнюються до однієї грубої.

До грубих помилок належать:

неправильне обчислення у завданні, мета якого – перевірка обчислювальних умінь і навичок □

неправильне розв'язання задачі (пропуск дії, неправильний добір дії, зайва дія) □

незнання або неправильне застосування властивостей, правил, алгоритмів, залежностей □

невідповідність виконаних вимірювань та геометричних побудов умові завдання.

Негрубими помилками є:

неправильно виконане обчислення у випадку, коли метою завдання не передбачена перевірка обчислювальних умінь і навичок;

відсутність пояснювального тексту, відповіді завдання, назви величин або невідповідність їх виконаним діям та отриманим результатам □

не доведена до логічного кінця робота з перетворення іменованих чисел з одних одиниць вимірювання в інші;

неправильне за стилістикою формулювання запитання чи відповіді задачі □

неправильне списування даних завдання за умови правильного його виконання □

помилки у записах математичних термінів, символів, позначеннях геометричних фігур.

Під час виконання письмових робіт учень/учениця повинні дотримуватись культури записів виконаних завдань. Якщо учень (учениця) самостійно знаходить і охайно виправляє допущену помилку, то це не вважається недоліком роботи.

Оцінювання тематичної діагностувальної роботи з математики

№ з/п	Характеристика результатів навчання	Рівень реалізації навчальної діяльності	Рівень результатів навчання
1.	Читає, записує, утворює, порівнює	Розпізнавання об'	П,

	числа, визначає розрядний склад числа	екта вивчення Репродуктивний Продуктивний Продуктивно-творчий	С, Д, В
2.	Володіє навичками додавання і віднімання, множення і ділення чисел	Розпізнавання об'єкта вивчення Репродуктивний Продуктивний Продуктивно-творчий	П, С, Д, В
3.	Читає і записує математичні вирази, у тому числі із змінною, знаходить їх значення; розв'язує рівняння, добирає розв'язок нерівності із змінною	Розпізнавання об'єкта вивчення Репродуктивний Продуктивний Продуктивно-творчий	П, С, Д, В
4.	Аналізує текст задачі, створює за потреби модель, обґрунтовує спосіб розв'язання, розв'язує задачу, прогнозує і перевіряє розв'язок	Розпізнавання об'єкта вивчення Репродуктивний Продуктивний Продуктивно-творчий	П, С, Д, В
5.	Розпізнає, будує геометричні фігури, конструює об'єкти з геометричних фігур	Розпізнавання об'єкта вивчення Репродуктивний Продуктивний Продуктивно-творчий	П, С, Д, В
6.	Використовує для вимірювання величин доцільні одиниці вимірювання, оперує величинами, користується приладами для вимірювання	Розпізнавання об'єкта вивчення Репродуктивний Продуктивний Продуктивно-творчий	П, С, Д, В

*За результатами опанування певної програмової теми/частини теми/кількох тем протягом навчального року проводяться **тематичні діагностувальні роботи**.*

Тематична діагностувальна робота може містити систему навчальних завдань, що передбачають різні рівні реалізації навчальної діяльності (розпізнавання об'єкта вивчення, репродуктивний, продуктивний, продуктивно-творчий). Тематичні діагностувальні роботи можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів. Також діагностувальні роботи можуть передбачати перевірку одного із

результатів навчання. Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є рівнева оцінка кожного з результатів навчання. За результатами виконання навчальних завдань можна одержати об'єктивну інформацію про досягнення очікуваних результатів опанування програмовим матеріалом

5.1 Оцінювання усних відповідей учня/учениці з математики (1-2 клас)

Оцінювання об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Сформовано V/ Формується	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> розпізнає, називає, розрізняє математичні об'єкти, подані в готовому вигляді (дії, правила, окремі геометричні форми в довкіллі), об'єкти вивчення (математичні поняття за їх ознаками, формули, математичні операції, моделі задач); виконує елементарні математичні операції після детального кількарязового їх пояснення вчителем на рівні копіювання зразка виконання та за допомогою вчителя; констатує за підказкою правильність/ неправильність результату
Сформовано V/ Формується	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> розрізняє окремі об'єкти вивчення (математичні поняття за їх ознаками, формули, математичні операції, моделі задач) ; виконує найпростіші математичні операції на рівні копіювання зразка виконання після детального кількарязового їх пояснення вчителем; відтворює навчальну інформацію у засвоєній послідовності, за допомоги вчителя формулює правила, закони й залежності, ілюструє їх прикладами; частково коментує способи виконання математичних операцій

Сформовано V/ Формується	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних типовим навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> • виділяє суттєві ознаки математичних понять, ілюструє їх прикладами, формулює прості висновки; • застосовує знання й уміння під час виконання математичних завдань за знайомим алгоритмом ; • частково або детально пояснює свої дії; • самостійно виконує математичні операції; • усвідомлено відтворює навчальний зміст, ілюструє відповіді прикладами з реального життя; • виконує завдання, які потребують значної самостійності; • виправляє помилки, на які вказує вчитель
Сформовано V/ Формується	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно володіє програмовим матеріалом, демонструє гнучкі знання, виявляє системність знань і способів математичної діяльності; • встановлює між понятійні зв'язки, комбінує елементи навчальної інформації і способи діяльності для одержання іншого шляху виконання математичних завдань, використовує набутий досвід у змінених навчальних умовах і життєвих ситуаціях; • аналізує способи виконання математичних операцій, будує алгоритми виконання математичних завдань; • демонструє нестандартний підхід до розв'язування навчальних і практично зорієнтованих задач; • знаходить і виправляє власні помилки, володіє навичками самоконтролю, об'єктивно оцінює свою роботу

Оцінювання **об'єктивних результатів навчання** учнів 1 - 2 класів з математики здійснюється у процесі розв'язання навчальних завдань на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами. Залежно від дидактичної мети та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому й етапу опанування очікуваним результатом навчання **оцінювання** може здійснюватись під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності, яка може бути усною та письмовою.

5.2 Оцінювання усних відповідей учня/учениці з математики (3-4 клас)

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«Початковий» (П)	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> розпізнає, називає, розрізняє математичні об'єкти, подані в готовому вигляді (дії, правила, окремі геометричні форми в довкіллі), об'єкти вивчення (математичні поняття за їх ознаками, формули, математичні операції, моделі задач); виконує елементарні математичні операції після детального кількаразового їх пояснення вчителем на рівні копіювання зразка виконання та за допомогою вчителя; констатує за підказкою правильність/неправильність результату
«Середній» (С)	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> розрізняє окремі об'єкти вивчення (математичні поняття за їх ознаками, формули, математичні операції, моделі задач) ; виконує найпростіші математичні операції на рівні копіювання зразка виконання після детального кількаразового їх пояснення вчителем; відтворює навчальну інформацію у засвоєній послідовності, за допомоги вчителя формулює правила, закони й залежності, ілюструє їх прикладами; частково коментує способи виконання математичних операцій
«Достатній» (Д)	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних типовим навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> виділяє суттєві ознаки математичних понять, ілюструє їх прикладами, формулює прості

	<p>висновки;</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовує знання й уміння під час виконання математичних завдань за знайомим алгоритмом ; • частково або детально пояснює свої дії; • самостійно виконує математичні операції; • усвідомлено відтворює навчальний зміст, ілюструє відповіді прикладами з реального життя; • виконує завдання, які потребують значної самостійності; • виправляє помилки, на які вказує вчитель
«Високий» (В)	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно володіє програмовим матеріалом, демонструє гнучкі знання, виявляє системність знань і способів математичної діяльності; • встановлює міжпонятійні зв'язки, комбінує елементи навчальної інформації і способи діяльності для одержання іншого шляху виконання математичних завдань, використовує набутий досвід у змінених навчальних умовах і життєвих ситуаціях; • аналізує способи виконання математичних операцій, будує алгоритми виконання математичних завдань; • демонструє нестандартний підхід до розв'язування навчальних і практично зорієнтованих задач; • знаходить і виправляє власні помилки, володіє навичками самоконтролю, об'єктивно оцінює свою роботу

Оцінювання об'єктивних результатів навчання учнів 3-4 класів з математики здійснюється у процесі розв'язання навчальних завдань на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами. Залежно від дидактичної мети та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому й етапу опанування очікуваним результатом навчання оцінювання може здійснюватись під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності, яка може бути усною та письмовою.

6.Оцінювання усних робіт з інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

З інтегрованих курсів, змістове наповнення яких охоплює природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну освітні галузі, тематичні діагностувальні роботи можуть містити тестові завдання закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, практичні роботи з картами, приладами, моделями, а також графічні роботи, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Система тематичних діагностувальних робіт у 3-4 класах може містити комплексні діагностувальні роботи для кожного класу, зміст яких охоплює мовно-літературну, математичну, природничу освітню галузі.

Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як "Технологічна", "Інформатична", "Мистецька" і "Фізкультурна", а також з курсів за вибором, зазвичай, не проводять.

Техніки формульовального оцінювання

Техніка	Процедура використання техніки
Індекс-картки для узагальнення або запитань	Учитель періодично роздає учням картки із завданнями, зображеними з обох боків (почергово перевертаючи певним боком): 1: Назвіть основні ідеї вивченого матеріалу, узагальніть їх. 2: Визначте, що з вивченого ви недостатньо зрозуміли. Сформулюйте свої запитання
Сигнали рукою	Учитель просить учнів показувати сигнали, що позначають розуміння або нерозуміння матеріалу (у ході пояснення понять, принципів, процесу тощо). Попередньо потрібно домовитися з учнями про використання таких сигналів: – Я розумію _____ і можу пояснити (великий палець руки спрямовано вгору). – Я все ще не розумію _____ (великий палець руки спрямовано в сторону). – Я не зовсім упевнений у _____ (помахати рукою). Після ознайомлення із сигналами учитель опитує учнів

	<p>кожної групи: Що саме Ви не зрозуміли? У чому відчуваєте невпевненість? Що ви зрозуміли й можете пояснити? За результатами отриманих відповідей учитель приймає рішення про повторне вивчення, закріплення теми або продовження вивчення тем за програмою</p>
Світлофор	<p>У кожного учня є картки трьох кольорів світлофора. Учитель просить учнів показувати карткою відповідного кольору розуміння (зелений), неповне розуміння (жовтий), нерозуміння (червоний) матеріалу. Після сигналу учитель з'ясовує: що зрозуміли? Що не зрозуміли?</p>
Однохвилинне есе	<p>Техніка, яка використовується з метою представлення учнями зворотного зв'язку про вивчене з теми. Для написання есе вчитель може поставити такі запитання: Що найголовніше ти дізнався сьогодні? Які питання залишилися для тебе незрозумілими?</p>
Вимірювання температури	<p>Метод використовують для виявлення того, наскільки учні правильно виконують завдання. Для цього діяльність учнів призупиняється запитанням: «Що ми робимо?». Відповідь на поставлене запитання – демонстрація розуміння завдання або процесу його виконання. У разі роботи в парах або групах учитель просить пару або групу продемонструвати процес виконання завдання. Інші спостерігають</p>
Мовні зразки (підказки)	<p>Учитель періодично дає учням мовні зразки (вислови, підказки), які допомагають будувати відповідь. Наприклад: Основною ідеєю (принципом, процесом) є _____, тому що _____</p>
Трихвилинна пауза	<p>Учитель надає учням трихвилинну паузу, яка дає можливість учням обдумувати поняття, ідеї уроку, пов'язати з попереднім матеріалом, знаннями, досвідом, а також визначитися із незрозумілими моментами. Я змінив/змінила своє ставлення до.... Я дізнався/дізналася більше про....</p>

Я здивувався/здивувалася тому, що ...
Я відчув/відчула...
Я ставився/ставилася до ...

**Дві зірки й побажання
(взаємооцінювання)** Застосовується для оцінювання творчих робіт учнів, творів,
есе. Учитель пропонує перевірити роботу однокласника. Коли учні коментують роботи один одного, вони не виставляють оцінки, а вказують на два позитивні моменти – «дві зірки» – і на один момент, який потребує доопрацювання – «побажання»

**Техніка
«Тижневий звіт»** У кінці навчального тижня кожному учневі пропонується дати відповіді на запитання «Чому я навчився за тиждень?», «Що для мене залишилося нез'ясованим?», «Які запитання я б поставив учням, якби був учителем?» тощо

Техніки самооцінювання

Світлофор У кожного учня / учениці є картки трьох кольорів світлофора, де кожен колір має своє значення — колір розуміння матеріалу: розумію — зелений частково розумію — жовтий не розумію — червоний Після сигналу учитель/-ка з'ясовує: «Що зрозуміли? Що не зрозуміли?».

Вимірювання температури

Її використовують, щоб виявити, наскільки правильно учні виконують завдання. Коли учні виконують завдання, час від часу запитуйте їх: «Що ми робимо?». У відповідь вони мають продемонструвати, що розуміють завдання та як його виконувати. Якщо учні працюють в парах або групах учитель/-ка просить пару або групу продемонструвати процес виконання завдання. Інші спостерігають. Отримавши відповіді, педагог/-иня можете вирішити: слід вивчити тему повторно, закріпити її чи продовжити навчання за програмою.

Бесіда:

Техніка передбачає індивідуальну бесіду, у якій учень або учениця обговорюють з учителькою/-ем, наскільки їм вдалося опанувати певні вміння. Висновок про свій рівень опанування умінням учні роблять на основі виконаного завдання, визначаючи свої сильні та слабкі сторони.

Техніки, що можуть бути й усними, і письмовими:

Трихвилинна пауза Вчитель/-ка озвучує початок трихвилинної паузи.

Упродовж цього часу учні обдумують все, що вони дізналися під час уроку, та визначаються, що для них залишилося незрозумілим. Запишіть на дошці незавершені твердження. Запропонуйте учням вибрати два або три з них і озвучити або записати з власним завершенням. Це можуть бути такі речення: Я змінив чи змінила своє ставлення до...

Я дізнався чи дізналася більше про...

Я здивувався чи здивувалася тому, що...

Я відчув чи відчула...

Я ставився чи ставилася до...

Тижневий звіт :

Наприкінці навчального тижня всі учні відповідають на такі запитання:

Чого я навчилася чи навчився за тиждень?» «Що для мене залишилося нез'ясованим?» «Які запитання можна було б поставити учням, якби я була / був вчителькою/-ем?»

Для цієї техніки можна використати бланк для самооцінювання.

Письмові техніки:

Однохвилинне есе Цю техніку використовують, щоб учні могли надати зворотний зв'язок про вивчене з теми. Для написання есе вчитель/-ка може запитати: «Про що найголовніше ви довідалися сьогодні? Які питання залишилися для вас незрозумілими?».

Ведення щоденників:

Це класичний та ефективний спосіб для учнів подумати про власні почуття, думки та питання щодо розвитку міжособистісних навичок. Щоденник може допомогти учням обміркувати їхній досвід і пов'язати його зі змістом навчального матеріалу. Запропонуйте їм нотувати власну поведінку, слова і навіть думки, які вони не озвучували. Учні також можуть записувати інтерпретацію своєї поведінки. Аналізувати, як вона співвідноситься з міжособистісними навичками, що вони хочуть розвинути.

За допомогою записів учні можуть продемонструвати, як вони застосували ті соціальні навички, які вивчають. Вчителі ж побачать, що учні знають та як вони свої знання застосовують у різних ситуаціях з різним рівнем успіху.

Але будьте уважні, такі записи мають бути конфіденційними. Уся особиста інформація зі щоденника має бути недоступною для інших. Учням також слід це розуміти. Дуже часто щоденники містять ідеї, базовані на власному досвіді. Вони — приватні за своєю суттю. Тож вчителям варто надавати свій зворотний зв'язок письмово, а не усно при інших дітях.

Портфоліо:

Надає учням змогу самостійно оцінювати результати своєї діяльності. Коли дитині дають можливість обирати свої роботи, то створюють ситуацію, у якій саме дитина визначає критерії, за якими її роботи будуть оцінювати. Знаючи мету зберігання тієї чи тієї роботи, діти починають розуміти певні характеристики своєї роботи. У портфоліо можуть зберігатися бланки з самооцінювання щодо роботи або поведінки в школі.

Шкала

На полях зошита учень креслить шкалу і відзначає хрестиком на якому рівні, на його думку, виконана робота.

Внизу- не впорався, посередині-впорався, але виникли проблеми, вгорі-все вийшло. Під час перевірки вчитель обводить хрестик, якщо згоден з оцінкою учня, або малює свій, якщо не згоден.

Градус успіху

Ця техніка допоможе дітям оцінити свою роботу на уроці. Можна використовувати цеглинки ЛЕГО відповідних кольорів, підіймаючи їх вгору або будувати кольорові башти і складати у вигляді діаграм. Також можна малювати кольорову шкалу в зошиті на полях після кожного уроку. Таким чином, підвищувати мотивацію дітей для більш результативної роботи на уроці.

Долоньки

Під час пояснення якогось завдання учням пропонується дати сигнал певним кольором вирізати з паперу долоньки:

Зелений- все зрозуміло

Червоний- потрібно допомога

Об'єктивність, точність, конструктивність оцінювального судження щодо результатів навчання здобувачів освіти, а отже і дієвість зворотного зв'язку між учасниками освітнього процесу зумовлені уміннями вчителя визначати за навчальним завданням передбачені ним навчальні дії та співвідносити ці дії з рівнями реалізації навчальної діяльності (що представлені в Орієнтовній рамці оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти).

Комплекси навчальних завдань для діагностувальних робіт учитель добирає відповідно до очікуваних результатів навчальної програми, водночас з урахуванням готовності учнів їх виконати.

VI. ПОРЯДОК ВИСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ДО КЛАСНОГО ЖУРНАЛУ

Фіксацію результатів написання тематичної діагностувальної роботи, що містить перевірку аудіювання і списування тому у Класному журналі учитель поєднує (за потреби) 2-3 перевірки в одну тематичну діагностувальну роботу під час складання календарно-тематичного планування на власний розсуд, ураховуючи дидактичну доцільність поєднання.

[illegible]

Ліва сторінка класного журналу (оцінювання рівневе)

№	Прізвище, ім'я	15. 10	аудіюван ня	списуван ня	16. 10										
1	Атаманенко Олег		д	д											
2	Безкоровайна Ірина	н													
3	Гайдай Микола		в	с											

VII. ІНФОРМУВАННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ

Батьки можуть ознайомитися з результатами виконання тематичних діагностувальних робіт учнів під час індивідуальних зустрічей з учителем, а за умов дистанційного навчання – через передачу в закритій мережі фото-, сканкопій робіт, у електронних щоденниках в особистому кабінеті учня. Для підсумкового оцінювання в кінці навчального року достатньо мати записи оцінювальних суджень у робочих зошитах, навчальних посібниках з друкованою основою (якщо такі використовуються), зошитах для діагностувальних робіт, носіях взаємозв'язку з батьками, у класному журналі. Дублювання оцінювальних суджень на інших носіях інформації (паперових / електронних), зокрема ведення учителем зошитів спостережень за результатами навчання кожного учня, вважаємо нераціональним використанням робочого часу. Водночас учитель має право вибору щодо способу і форми узагальнення результатів виконання тематичних діагностувальних робіт, що є необхідним для перегляду форм і методів навчання, коригування освітнього процесу з огляду на його удосконалення. Такі записи можна робити у зшитку / теці з планами-конспектами уроків під час підготовки до уроку / заняття, призначеного для зворотного зв'язку щодо якості учіння за результатами виконання тематичної діагностувальної роботи або вести щоденник спостережень. Узагальнення має містити інформацію про виявлені утруднення, групи учнів, які мають такі утруднення та шляхи подолання проблем, у тому числі перелік тем, які необхідно повторно опрацювати; за потреби учитель робить висновок про необхідність коригування темпу опрацювання програмового матеріалу і вносить зміни до

календарнотематичного плану, використовуючи задля цього резервний навчальний час, передбачений Державним стандартом початкової освіти. Узагальнена інформація про результати виконання тематичних діагностувальних робіт використовується для організації індивідуалізованої / диференційованої роботи з подолання виявлених утруднень та покращення результатів на наступному / наступних уроках / заняттях. Принципово важливим є не формальний факт фіксації результату оцінювання навчальних досягнень учнів, а спосіб донесення до учня сутності оцінювального судження та його функціональність щодо стимулювання й спрямування процесу учіння та з забезпечення формування предметних і ключових компетентностей учнів.

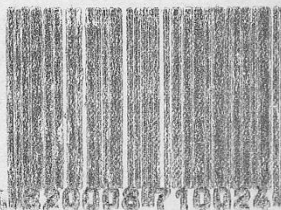

книзи прокумеровано, промислено
с експлицитно печатком сторінок 86

(вісімдесят шість) сторінок

Директор гімназії *Вітлака*
Александров

31 серпня 2022 р

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED
DATE 08-20-2009 BY 60322 UCBAW